

หน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทย:
การวิเคราะห์ในแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา

Passive Constructions in Thai:

An analysis in the Framework of Functional-Typological Grammar

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้วิเคราะห์หน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยตามแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา เพื่อแสดงระบบของหน่วยสร้างกรรมวาจก ในภาษาไทยและความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ระหว่างหน่วยสร้างกรรมวาจกกับหน่วยสร้างทางไวยากรณ์อื่น ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาที่บริบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์และสัมพันธสารร่วมด้วย ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ ได้แสดงความก้าวหน้าในการศึกษาวิเคราะห์หน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยรวมทั้งแบบลักษณะภาษาในอาเซียนอีกด้วย

Abstract

This research article aims at analyzing passive construction in Thai language by using Functional-Typological Grammar framework. Relatively pragmatic and discourse context, the research found the identification of Thai passive construction system and the elaborated relationship among passive construction and other related construction. This study makes the contribution to Thai language grammar as well as to research on ASEAN languages typology.

1. ความนำ

จากการศึกษาเกี่ยวกับหน่วยสร้างกรรมวาจก (passive voice) ในภาษาไทยที่ผ่านมา¹ ทำให้เราทราบกันดีว่ากรรมวาจกเป็นประโยคที่เทียบได้หรือแปรมาจากประโยคกรรตุวาจก (active voice) เช่น

กรรตุวาจก: หมากัดแมว

กรรมวาจก: แมวถูก/โดนหมากัด

ในการแปรจากกรรตุวาจกดังกล่าวเป็นกรรมวาจกนั้นประธานของประโยคกรรตุวาจกเปลี่ยนไปอยู่ในตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ประธานในประโยคกรรมวาจก กรรมของประโยคกรรตุวาจก

¹ อาจเรียกแตกต่างกันไป เช่น “ประโยคกรรม” (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2499 และ จินดา งามสุทธิ, 2522) “หน่วยสร้าง ถูก” (Pongsri Lekawatana 1970) “ประโยครับ” (พรพิลาส เรื่องโชติวิทย์, 2524) ฯลฯ

เปลี่ยนเป็นประธานของประโยคกรรมจาก และกริยากรรมในประโยคกรตุจากบังคับด้วยคำว่า “ถูก/โดน”

นอกจากโครงสร้าง ดังกล่าวแล้ว ยังมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงรูปแบบ โครงสร้าง และตัวบ่งชี้ของกรรมจากว่ามีในลักษณะอื่นๆ ที่ไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนทั่วไปด้วย ดังต่อไปนี้

(1) แมวถูก/โดน(หมา)กัด_____	นัยเชิงลบทั่วไป
(2) อุปกรณ์เหล่านี้ถูกใช้(โดยผู้เชี่ยวชาญ)_____	เชิงวิชาการ
(3) น้องถูกขโมยเงิน_____	ยกเฉพาะเจ้าของ(เงิน <u>น้อง</u>)
(4) เขาถูกออกจากราชการ_____	กริยากรรม
(5) แดงถูกคำสั่งให้ฆ่าหมู_____	ซับซ้อน: มีอนุพากย์
(6) เขาได้รับเชิญไปงานเลี้ยง_____	นัยเชิงบวก
(7) รถยนต์ฮอนด้าผลิดอย่างดี(โดยบริษัทญี่ปุ่น)_____	ไม่มีตัวบ่งกรรมจาก
(8) เตี้ยงนี้นอนสบาย_____	ประธานสถานที่

หน่วยสร้างกรรมจากชนิดต่างๆ ที่พบปรากฏในภาษาไทยเหล่านี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549) ได้แสดงแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ในทฤษฎีต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนได้แสดงความแตกต่างไว้โดยใช้เกณฑ์ที่แบ่งความแตกต่าง อันได้แก่ กรรมจากพื้นฐานกับกรรมจากไม่พื้นฐาน กรรมจากประกอบรูปกับแบบคำเต็ม กรรมจากแบบเป็นกลางกับแบบร้าย กรรมจากแบบประโยคกับแบบคำศัพท์ กรรมจากตรงกับกรรมจากอ้อม และกรรมจากแท้กับกรรมจากเทียม

อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกรรมจากในภาษาไทยต่อไป ด้วยเหตุผลดังนี้คือ 1) ยังมีโครงสร้างในลักษณะอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นกรรมจาก ซึ่งยังไม่มีการวิจัยใดกล่าวถึงหรือจัดให้เป็นกรรมจาก 2) ยังไม่ได้มีการกล่าวถึงหน่วยสร้างประโยคที่เป็นที่มาของกรรมจากชนิดต่างๆ เช่น ประโยคที่มีภาคแสดงเป็นกริยาเรียง ประโยคที่รับอนุพากย์เต็มเต็ม ประโยคเน้นส่วนต่าง (contrastive focus clauses) และประโยคเน้นแก่นความ (marked topic clauses) และ 3) การศึกษาที่ผ่านมาวิเคราะห์หน่วยสร้างกรรมจากโดยมีขอบเขตจำกัดที่ระดับประโยค ไม่ได้พิจารณาบริบทประกอบ จึงทำให้การวิเคราะห์ขาดข้อมูลที่สำคัญไป และ 4) ยังไม่มีการวิจัยใดแสดงให้เห็นว่ากรรมจากในลักษณะต่างๆ นั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร และมีความสัมพันธ์กับหน่วยสร้างอื่นๆ ที่ ไม่ใช่กรรมจากอย่างไรบ้าง ซึ่งการแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงดังกล่าวจะทำให้เราเห็นถึงภาพรวมหรือระบบของหน่วยสร้างกรรมจาก และทราบที่มาที่ไปของหน่วยสร้างกรรมจากในภาษาไทย อันจะทำให้มีความชัดเจนสามารถตอบประเด็นปัญหา ดังที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า

“...ยังมีหน่วยสร้างในภาษาไทยที่น่าศึกษาอีก เช่น หน่วยสร้างย้ายกรรมไว้หน้าประโยค (เช่น เรื่องนี้กรรมการพิจารณาแล้ว) หน่วยสร้างกริยา มี (เช่น หนังสือเล่มนี้มีการแปลเป็นหลายภาษา) ซึ่งทำหน้าที่คล้ายหน่วยสร้างกรรมจาก แต่มีโครงสร้างแตกต่างกัน ซึ่ง น่าศึกษาในแง่ความสัมพันธ์ทางหน้าที่ระหว่างหน่วยสร้างดังกล่าวอย่างยิ่ง”

การวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์หาระบบของหน่วยสร้างกรรมจากในภาษาไทย โดยมีประเด็นการศึกษาแบ่งออกเป็น 1) เพื่อสำรวจและศึกษาโครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกรรมจากที่ปรากฏในรูปแบบต่างๆ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยสร้างกรรมจากชนิดต่างๆ และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยสร้างกรรมจากและหน่วยสร้างไวยากรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง การศึกษาวิเคราะห์กระทำในกรอบของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา (Functional-Typological Grammar) โดย Givón (1990, 2001) ข้อมูลที่ใช้การศึกษาเป็นเอกสาร และหนังสือที่ครอบคลุมทั้งปริบทในเชิงวิชาการและที่ไม่เป็นในเชิงวิชาการ

2. หน้าที่ของหน่วยสร้างกรรมจาก

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยสร้างกรรมจากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอกล่าวถึงหน้าที่ใช้เชิงอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ของกรรมจากรวมด้วยกันกับหน่วยสร้างอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน หน่วยสร้างกรรมจากเป็นวากยสัมพันธ์แบบลดการถ่ายผ่านชนิดหนึ่ง (de-transitive voice) ในบรรดากรรมจากแบบลดการถ่ายผ่านหลายชนิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นวากยสัมพันธ์ที่มีกริยากรรมแต่มีคุณสมบัติของกริยากรรมลดลง ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ตรงข้ามกับกรรมจาก (active-direct voice) กล่าวคือ ในขณะที่กรรมจากเป็นวากยสัมพันธ์ที่มีผู้กระทำเด่นในระดับที่เป็นประธานและมีกริยาซึ่งเป็นเหตุการณ์แบบถ่ายผ่าน (transitive event) หรือที่เรียกว่ากริยากรรม เช่น ตำรวจกวาดล้างยาบ้า แต่วากยสัมพันธ์แบบลดการถ่ายผ่านมีผู้กระทำที่ไม่เด่นเท่า และมีกริยากรรมที่ลดการถ่ายผ่าน (de-transitive) เช่น ยาบ้าถูกกวาดล้าง ซึ่งกริยาขาดคุณสมบัติของกริยากรรมทั่วไปคือไม่มีการมารับ และผู้กระทำไม่ปรากฏเนื่องจากสามารถคาดเดาได้ เป็นต้น หน้าที่ของหน่วยสร้างแบบลดการถ่ายผ่านอาจแบ่งกล่าวได้เป็นในเชิงอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ดังนี้

2.1. หน้าที่ในเชิงอรรถศาสตร์

อรรถศาสตร์ของวากยสัมพันธ์แบบลดการถ่ายผ่านจะเข้าใจได้ดีโดยการศึกษาคำความหมายที่เป็นต้นแบบของเหตุการณ์แบบถ่ายผ่านดังนี้ (Hopper and Thompson, 1980 อ้างถึงใน Givón, 2001)

- 1) ผู้กระทำ (agent) : ต้นแบบของเหตุการณ์แบบถ่ายผ่านมีผู้กระทำที่ก่อการกระทำขึ้น (initiating) โดยใช้ร่างกาย (active) อย่างเจตนา (volitional) และความคุมเหตุการณ์ (controlling) นั่นได้ ผู้กระทำจึงเป็นสาเหตุที่เด่น (salient cause) ของเหตุการณ์นั้น

- 2) ผู้ทรงสภาพหรือผู้ถูกกระทำ (patient) : ต้นแบบของเหตุการณ์แบบถ่ายผ่านมีผู้ทรงสภาพเป็นผู้ที่รับการกระทำอย่างไม่เจตนา (non-volitional) ไม่ได้ใช้แรงกาย (inactive) ไม่สามารถควบคุมการกระทำ (non-controlling) และได้รับผลจากการกระทำที่ทำให้ผู้ทรงสภาพเปลี่ยนแปลงไป ผู้ทรงสภาพจึงเป็นผู้ได้รับผลกระทบที่เด่น (salient effect) จากการก่อเหตุการณ์นั้น
- 3) กริยา (event) : ต้นแบบของกริยาประโยคแบบถ่ายผ่านเป็นเหตุการณ์ที่กระชับแน่น (compact) สมบูรณ์ (perfective) เป็นลำดับ (sequential) และเกิดจริง (realis)

ประโยคกรรตุวาท เช่น ตำรวจ กวาดล้าง ยาบ้า ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นเป็นอย่างไร เหตุการณ์แบบถ่ายผ่านต้นแบบนี้ได้ดี ซึ่งมี ตำรวจ เป็นประธานผู้กระทำต้นแบบ ยาบ้า เป็นกรรมผู้ทรงสภาพต้นแบบ และ กวาดล้าง เป็นกริยากรรมต้นแบบหน่วยสร้างจากแบบลดการถ่ายผ่านเกี่ยวข้องกับหลักการถ่ายผ่านทั้ง 3 ประการดังกล่าวโดยลดสภาพ ความเป็นผู้กระทำ ผู้ทรงสภาพ และกริยาต้นแบบลง โดยแบ่งกล่าวได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ วากแบบลดการถ่ายผ่านเชิงอรรถศาสตร์ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากกรรตุวาทถ่ายผ่านต้นแบบปรากฏอยู่ภายใต้ขอบเขตของเหตุการณ์ระดับประโยค (event-clause) และวากแบบลดการถ่ายผ่านในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการถ่ายผ่านต้นแบบปรากฏอยู่นอกเหนือออกไปจากขอบเขตของเหตุการณ์ระดับประโยค แต่จะเป็นในระดับบริบทเชิงสัมพันธ์สาร (discourse context) วากแบบลดการถ่ายผ่านในเชิงอรรถศาสตร์ ได้แก่ วากสะท้อนกลับ (reflexive voice) วากกันและกัน (reciprocal) และวากกลาง (middle voice) ส่วนวากแบบลดการถ่ายผ่านในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ กรรมวาก (passive voice) วากสลับเปลี่ยน (inverse voice) และวากค้านกรรมวาก (anti-passive voice) ตัวอย่างดังนี้

วากสะท้อนกลับ:	อำนวยยิงตัวเอง (กรรตุวาท: อำนวยยิงคน)
วากกันและกัน:	อำนวยและอำนายยิงกัน (กรรตุวาท: อำนวยและอำนายยิงคน)
วากกลาง:	ประตูปิด (กรรตุวาท: เขาปิดประตู)
กรรมวาก:	ประตูถูกปิด (กรรตุวาท: เขาปิดประตู)
กรรมสลับเปลี่ยน:	ข้าวสมชายกินแล้ว (กรรตุวาท: สมชายกินข้าวแล้ว)
วากค้านกรรมวาก:	สมชายกินแล้ว (กรรตุวาท: สมชายกินแล้ว)

2.2. หน้าที่ในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์

ในขณะที่หน่วยสร้างวากแบบลดการถ่ายผ่านในเชิงอรรถศาสตร์แตกต่างกันในประเด็นที่ผู้กระทำจงใจใช้แรงกระทำหรือไม่ การที่ผู้ทรงสภาพเป็นผู้รับผลการกระทำหรือไม่ และการที่กริยากระชับแน่นสมบูรณ์หรือไม่ คุณสมบัติเหล่านี้จะไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อมีการลดการถ่ายผ่านในการใช้ภาษาหรือในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ ในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์หน่วยสร้างวากแบบลดการ

ถ่ายผ่านแต่ละประเภทจะแปรเปลี่ยนไปตามการใช้ ที่เป็นเรื่องของการเน้นให้เป็นแก่นความ (topicality) โดยอาจเน้นผู้กระทำหรือการก (case) อื่น ซึ่งมักเป็นผู้ทรงสภาพ เป็นเหตุให้การก สองหน่วยที่ปรากฏในเหตุการณ์เดียวกันนั้นมีความเป็นแก่นความมากน้อยต่างกัน สามารถเปรียบเทียบความเป็นแก่นความของผู้กระทำและผู้ทรงสภาพในกรรตุวาทและวาทแบบลดการ ถ่ายผ่านทั้งสามประเภท (วาทสลับเปลี่ยน กรรมาวาท และวาทค้ำกรรมา วาท) ได้ดังนี้ (ดัดแปลงจาก Givón, 2001, p.93)

กรรตุวาท:	ผู้กระทำเป็นแก่นความมากกว่าผู้ทรงสภาพซึ่งยังคงเป็นแก่นความอยู่ เช่น <u>คนร้าย</u> เผาโรงเรียนวัด
วาทสลับเปลี่ยน:	ผู้ทรงสภาพเป็นแก่นความมากกว่าผู้กระทำซึ่งยังคงเป็นแก่นความอยู่ เช่น <u>โรงเรียน</u> คนร้ายเผา
กรรมาวาท:	ผู้กระทำถูกลดความเด่น จึงเหลือผู้ทรงสภาพเท่านั้นที่เป็นแก่นความ เช่น <u>โรงเรียน</u> ถูกเผา
วาทค้ำกรรมา:	ผู้ทรงสภาพถูกลดความเด่นจึงเหลือแต่ผู้กระทำเท่านั้นที่เป็นแก่นความ เช่น <u>คนร้าย</u> เผา

วาทแบบลดการถ่ายผ่านทั้ง 3 ชนิดดังกล่าวเป็นเพียงหน่วยสร้างต้นแบบที่ภาษาต่างๆ โดยทั่วไปมักบ่งด้วยกระบวนการทางไวยากรณ์ และในบางภาษาก็มีไวยากรณ์จำแนกชนิดวาทย่อยๆ ออกไปอีกหลายชนิด โดยทั่วไปอัตราการปรากฏของหน่วยสร้างวาทแบบลดการถ่ายผ่านประเภทต่างๆ จะมีน้อยกว่าหน่วยสร้างกรรตุวาทมาก และ ก็จะปรากฏในอัตราส่วนที่แตกต่างกันในตัวบทแต่ละประเภทด้วย

2.3. หน้าที่ในการลดบทบาทผู้กระทำ

กรรมาวาทเป็นหน่วยสร้างที่เป็นคู่สลับใช้กับหน่วยสร้างกรรตุวาท ซึ่งมีการเลือกใช้มากที่สุดในบรรดา หน่วยสร้างวาทแบบลดการถ่ายผ่านเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ จะสลับใช้เมื่อต้องการลดบทบาทหรือความเด่นของผู้กระทำลงโดยผู้กระทำอาจไม่ปรากฏหรือยังคงปรากฏอยู่แต่มีบทบาทสำคัญน้อยกว่าการกอื่น (มักเป็นผู้ทรงสภาพ) ทำให้การกนั้นๆ เติบโตขึ้นเป็นแก่นความแทน กรรมาวาทส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 80 พบใช้สื่อสารโดยไม่มีผู้กระทำปรากฏ ปริ บทการใช้ภาษาที่เป็นเหตุให้มีการลดบทบาทผู้กระทำมีหลายกรณี อย่างน้อยปรากฏดังนี้

ผู้กระทำไม่มีตัวตน (non-referential) เช่น ...แม้ถึงกับอ้าปากค้างเมื่อเห็นจำนวนเงินที่นำมาให้ กลัวว่าจะถูกขโมยแม่รีบบอกให้น้องชายปิดประตูบ้าน...

ผู้กระทำไม่มีใครรู้หรือไม่สามารถค้นหาได้ (unknown) เช่น เขาถูกฆ่าตายอย่างปริศนา

ผู้กระทำอ้างตามได้จากข้อความก่อนหน้า (anaphoric) เช่น พี่ใหญ่พานถึงกับแปลกใจที่ฉันผ่านการคัดเลือก...นางจับไหล่ฉันแล้วพูดว่า “มา ข้าจะแปลงโฉมให้เจ้าเอง ” ในห้องแต่งตัวของนางนั่นเองที่ฉันถูกแปลงโฉมเป็นเจ้าหญิง (ผู้กระทำคือพี่ใหญ่พาน)

ผู้กระทำอ้างนำก่อนข้อความที่ตามมา (cataphoric) เช่น แก้วน้ำนั้นถูกส่งต่อไปจนกระทั่งน้ำหมด สาว ๆ ค่อยเริ่มรู้สึกสบายขึ้น...(ผู้กระทำคือสาว ๆ)

ผู้กระทำคาดเดาได้ตามหลักการโดยทั่วไป (generic) ที่เป็นที่เข้าใจกันของผู้คนในสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ เช่น ชีวิตของฉันถูกลิขิตไว้ก่อนที่จะได้เกิดมาเสียอีก (ผู้กระทำคือความเชื่อว่าฟ้ากรรม ชะตา ฯลฯ ลิขิตชีวิตคน)

ผู้กระทำคาดเดาได้ตามหลักสากลทั่วไป (universal) ที่ไม่ว่าผู้คนในสังคมใดๆ ก็เข้าใจได้ เช่น ...ทำท่าเหมือนจิ้งหรีดที่ถูกจับบ้น ก่อนถูกปล่อยให้กัดกัน (ผู้กระทำคือคนเท่านั้น)

ผู้กระทำเป็นผู้เขียน (author) เช่น คนในหมู่บ้านจำแนกได้เป็นหลายประเภท

ผู้กระทำกล่าวไว้ในประโยคกรรมวาจกด้วย แต่ไม่สำคัญเป็นแก่นความ (less topical) เช่น ตัวหนังสือมองไม่ชัด เพราะถูกหิมะชะงักไปบางส่วน...

3. โครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกรรมวาจก

โดยทั่วไปแล้วกรรมวาจกแบ่งตามโครงสร้างได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ กรรมวาจกเลื่อนกรรม (promotional passive) ดังเช่นที่ปรากฏในภาษาไทย โลกถูกสร้างโดยพระเจ้า และกรรมวาจกไม่เลื่อนกรรม (non-promotional passive) เช่น เขาจ่ายค่าน้ำที่ไหน หรือแบ่งตามความหมายที่เป็นผลกระทบที่เกิดกับประธานของกรรมวาจก ได้แก่ กรรมวาจกนัยเชิงลบ เช่น แมวถูกหมากัดตาย และกรรมวาจกที่ไม่เป็นนัยเชิงลบ (non-adversative passive) เช่น ชาวบ้านได้รับแจกผ้าห่ม อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการแบ่งในลักษณะใดก็จะมี ความหมายที่แตกต่างกันในแง่ของการได้รับผลกระทบของประธาน ดังที่ Kenaan (1985) ได้กล่าวไว้ว่า “if a language

has two or more distinct passives, they are likely to differ semantically with respect to the degree of subject affectedness”.

หน่วยสร้างกรรมวากในภาษาไทยมีลักษณะที่หลากหลาย นอกจากจะพบในทุกลักษณะดังกล่าวแล้วยังมีลักษณะย่อยๆ ที่หลากหลายออกไปอีก โดยมีโครงสร้างและวากยสัมพันธ์ทั้งที่เป็นกรรมวากต้นแบบ (prototypical passives) ซึ่งมีคุณสมบัติทางโครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของกรรมวากชัดเจนและปรากฏโดยทั่วไปเป็นจำนวนมาก และกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบ (less prototypical passives) ซึ่งมีโครงสร้างที่แตกต่างไปจากหน่วยสร้างกรรมวากต้นแบบ เนื่องจากมีที่มาจากหน่วยสร้างประเภทอื่นๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ไวยากรณ์มาทำหน้าที่เป็นกรรมวาก หน่วยสร้างกรรมวากที่มาจากการเปลี่ยนแปลงจึงมีรูปที่เป็นกึ่งของเดิมกับหน้าที่ใหม่ เนื่องจากรูปหรือโครงสร้างเปลี่ยนได้ช้ากว่าหน้าที่ในการสื่อสาร เจกเช่นเดียวกันกับโครงสร้างทางชีวภาพ เช่นขาหลังของปลาวาฬที่เคยเป็นสัตว์บกเมื่อ 65 ล้านปี ที่มีการปรับเปลี่ยนได้ช้ากว่าหน้าที่ในการดำเนินชีวิต ซึ่งปัจจุบันกระดูกส่วนของขาหลังก็ยังคงมีอยู่โดยเป็นอวัยวะภายในที่มีขนาดเล็กไม่ได้ใช้ทำหน้าที่ในการเดินอีกต่อไป

Keenan (1985) และ Givón (1990b) ได้กำหนดคุณสมบัติทางโครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างกรรมวากต้นแบบไว้ดังนี้

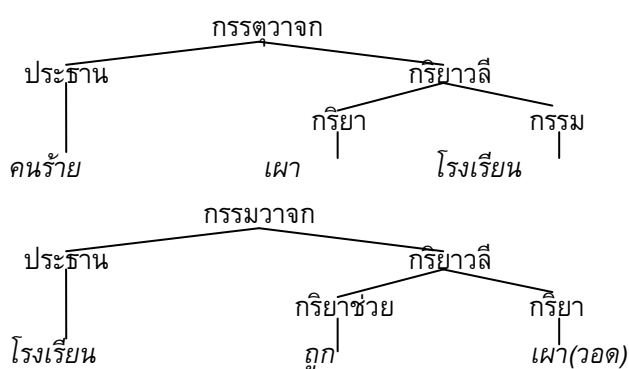
- 1) โครงสร้างประโยคกรรมวากจะสลับใช้กับประโยคกรรตุวาก
- 2) การที่ไม่ใช่ผู้กระทำในกรรตุวากถูกเลื่อนระดับเป็นประธานในกรรมวาก
- 3) ผู้กระทำหรือประธานในกรรตุวากถูกลดระดับเป็นไม่ปรากฏหรือปรากฏเป็นการเลือกได้
- 4) ภาคแสดงกริยาของกรรมวากจะถูกกำกับด้วยกริยาอื่น

เมื่อถือตามคุณสมบัติดังกล่าว ในภาษาไทยปรากฏหน่วยสร้างกรรมวากที่มีคุณสมบัติของกรรมวากต้นแบบครบถ้วนทุกประการ เช่น *โลกถูกสร้างโดยพระเจ้า* เป็นประโยคที่สามารถใช้สลับกับประโยคกรรตุวาก *พระเจ้าสร้างโลก* ได้จากการเลื่อนระดับการกผู้ทรงสภาพ *โลก* ซึ่งเป็นกรรมในกรรตุวากไปเป็นประธานในกรรมวาก และลดระดับผู้กระทำ *พระเจ้า* ซึ่งเป็นประธานในกรรตุวากไปเป็นการกเลือกได้ปรากฏในตำแหน่งที่ไม่สำคัญเท่าประธานและกรรม และภาคแสดงกริยา *สร้าง* ถูกกำกับด้วยกริยาอื่นเป็น *ถูกสร้าง* นอกจากนี้ยังพบกรรมวากในโครงสร้างที่นอกเหนือไปจากกรรมวากต้นแบบนี้อย่างหลากหลาย ซึ่งลดความเป็นต้นแบบลงไปในระดับต่างๆ ไม่เท่ากัน โครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของกรรมวากต้นแบบและกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบในภาษาไทยมีรายละเอียดกล่าวได้ดังต่อไปนี้

3.1. หน่วยสร้างกรรมจากต้นแบบ: หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ

รูปแบบและโครงสร้างมูลฐาน

หน่วยสร้างกรรมจากต้นแบบในภาษาไทยเป็นหน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรม (promotional passive) ที่เป็นนัยเชิงลบ (adversative passive) พบปรากฏทั่วไป (ทั้งในบริบทเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการ) เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาหน่วยสร้างกรรมจากทั้งหมด เป็นอัตราส่วนร้อยละ 57.5 โดยทั่วไปหน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบมีรูปแบบที่ประกอบด้วยกริยาช่วย ถูก หรือ โดน (ในบางบริบทอาจพบว่ามีคำว่า ต้อง เป็นตัวบ่งด้วย) ซึ่งมาจากคำแสดงสัมผัส ในโครงสร้างที่มีการเลื่อนกรรมในการดูจากคู่เทียบไปเป็นประธานในกรรมจากแสดงได้ด้วยแผนภูมิต้นไม้ ดังนี้

ในกรณีที่กริยากรรมในการดูจากอยู่ในโครงสร้างกริยาเรียง (serial verbs) ซึ่งเป็นหน่วยสร้างที่พบปรากฏทั่วไปเป็นลักษณะเด่นในภาษาไทย เมื่อสลับใช้เป็นกรรมจาก กริยาช่วย ถูก จะปรากฏหน้ากริยาคำแรกเสมอ แม้ว่ากรรมที่ถูกเลื่อนขึ้นมาเป็นประธานนั้นจะเป็นกรรมของกริยาคำหลังๆ ก็ตาม เช่น

กรรมดูจาก: คนร้ายบุกเข้าไปลอบทำร้ายเขา
 กรรมจาก: เขาถูกบุกเข้าไปลอบทำร้าย²
 *เขามุกเข้าไปลอบถูกทำร้าย

² แตกต่างจากที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549) ซึ่งจัดให้โครงสร้างลักษณะนี้เป็นกรรมจากเทียมเนื่องจาก ถูก กำกับหน้ากริยากรรม เช่น สูดถูกมาสัมภาษณ์วันพรุ่งนี้ แต่ในที่นี้จะพิจารณาว่ากริยาคำว่า ถูก กำกับ คือ กริยากรรม สัมภาษณ์ ไม่ใช่ มา ซึ่งอยู่ในกริยาเรียงชุดเดียวกัน โดย ถูก จะปรากฏหน้ากริยาคำแรกเสมอ

การได้รับผลกระทบนัยลบของประธาน

ในการใช้ภาษาโดยทั่วไปที่ไม่เป็นเชิงวิชาการนั้น กรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบส่วนใหญ่ ซึ่งพบในอัตราส่วนร้อยละ 87 มีประธานที่ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการกระทำซึ่งตีความได้จากบริบท ไม่ว่าจะเป็นกริยาจะมีนัยเชิงลบหรือไม่ใช่เชิงลบก็ตาม เช่น *โรงเรียนถูกเผา* (กริยานัยเชิงลบ) *สมชายถูกเชิญออกจากที่ประชุม* (กริยานัยไม่ใช่เชิงลบ แต่มีบริบท *ออกจากที่ประชุม* บ่งให้ทราบว่าประธานได้รับผลเชิงลบ) ฯลฯ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่จะยังคงเรียกกรรมวาจกชนิดนี้ว่าเป็นกรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบได้ ส่วนกรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบที่ประธานไม่ได้รับผลกระทบเชิงลบนั้นปรากฏในการใช้ภาษาทั่วไปในอัตราส่วนที่น้อยกว่า โดยมักปรากฏในบริบทการใช้ภาษาที่เป็นเชิงวิชาการ เช่น *ภาพพิมพ์จะถูกผลิตเมื่อมีผู้สั่งทำเท่านั้น* *ธงชาติไทยถูกเชิญขึ้นสู่ยอดเสา* ฯลฯ สอดคล้องกับ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint, 2001 และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2549) ที่ได้แสดงไว้ว่าปัจจุบัน ถูก ไม่จำกัดอยู่ที่กรรมวาจกนัยเชิงลบเท่านั้น

ตารางที่ 1 อัตราการปรากฏของกรรมวาจกนัยเชิงลบในความหมายสองนัยในบริบทสองประเภท

ความหมาย	เป็นเชิงวิชาการ		ไม่เป็นเชิงวิชาการ		เฉลี่ย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ปรากฏเป็นนัยเชิงลบ	58	31	335	87	393	69
ไม่ปรากฏเป็นนัยเชิงลบ	127	69	51	13	178	31
รวม	185	100	386	100	571	100

ข้อจำกัดของกรรมและการกที่เลื่อนระดับ

ในภาษาไทยกรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบส่วนใหญ่เป็นการเลื่อนกรรมตรงที่เป็นการกผู้ทรงสภาพและผู้รับในการตรวจจากไปเป็นประธานกรรมวาจก เช่น *เขาถูกยิง* (เลื่อนผู้ทรงสภาพ) *เขาถูกสอนหนังสือ* (เลื่อนผู้รับ) ฯลฯ ส่วนกรรมตรงการกอื่นๆ เช่น *เครื่องมือ* *สถานที่* ฯลฯ ไม่พบว่าสามารถเลื่อนเป็นประธานได้ เช่น

กรรมตรวจจาก:	<i>เขายิงปืน</i> (กรรมตรงเครื่องมือ)
กรรมวาจกเลื่อนเครื่องมือ:	<i>*ปืนถูกยิง</i>
กรรมตรวจจาก:	<i>เขากลับบ้าน</i> (กรรมตรงสถานที่)
กรรมวาจกเลื่อนสถานที่:	<i>*บ้านถูกกลับ</i>

ส่วนกรรมอ้อมในการตรวจจากอาจเลื่อนระดับไปเป็นประธานกรรมจากได้ถ้าเป็นการกผู้รับ (dative-benefactive) สถานที่ (location) และที่มา (source) เสมือนว่าได้รับผลกระทบจากการกระทำด้วยเช่นกัน เช่น

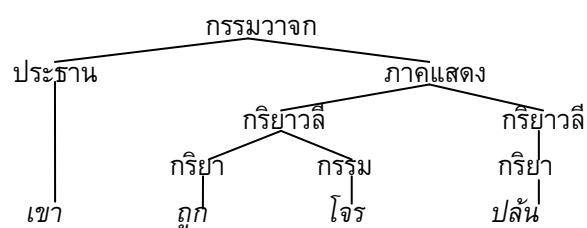
กรรมตรวจจาก:	<u>เขายื่นยาบ้าให้เด็ก</u>
กรรมตรวจจากเลื่อนผู้รับ:	<u>เด็กถูกยื่นยาบ้าให้</u>
กรรมตรวจจาก:	<u>เขาวาดลายดอกไม้ที่ผนังห้อง</u>
กรรมตรวจจากเลื่อนสถานที่:	<u>ผนังห้องถูกวาดลายดอกไม้</u>
กรรมตรวจจาก:	<u>ตำรวจล่อซื้อยาบ้าจากเขา</u>
กรรมตรวจจากเลื่อนที่มา:	<u>เขาถูกล่อซื้อยาบ้า</u>

กรรมตรวจจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบและกริยากรรม

ในบางครั้งพบเสมือนว่าประโยคกรรมตรวจจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบสามารถปรากฏกับกริยากรรมได้ด้วย ดังที่กล่าวไว้ในงานวิจัยบางงานที่ผ่านมาเช่น เขาถูกออกจากการงาน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2549) แต่ในที่นี้พิจารณาว่า ออก เป็นกริยากรรมโดยการอุปลักษณ์ (metaphor) เชื่อมโยงมาจากกริยากรรม ไล่ ใน เขาถูกไล่จากการงาน เนื่องจากมีประโยคคู่เทียบกรรมตรวจจากคือ เจ้านายไล่เขาออกจากการงาน กริยากรรมทั่วไปที่ไม่มีที่มาที่ไปในลักษณะนี้จะไม่สามารถแปรเป็นกรรมตรวจจากได้

โครงสร้างที่ผู้กระทำปรากฏในลักษณะกริยาเรียง

สำหรับหน่วยสร้างกรรมตรวจจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบที่มีผู้กระทำปรากฏร่วมด้วยนั้น พบใน 2 โครงสร้างที่แตกต่างกัน โครงสร้างแรกคือกริยาเรียง ซึ่งเป็นกรรมตรวจจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบที่พัฒนาขึ้นมาในภาษาไทยไม่ได้รับมาจากการแปลมาจากภาษาอื่น กรรมตรวจจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบรูปแบบกริยาเรียงมีภาคแสดงประกอบ ด้วยกริยาวลีสองชุด โดยชุดแรกประกอบด้วยกริยากรรม ถูก หรือ โดน และกรรม ส่วนกริยาวลีชุดที่สองประกอบด้วยกริยากรรมอื่น แสดงได้ดังนี้

กรรมตรวจจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบรูปแบบกริยาเรียงนี้อาจจัดเป็นกริยาเรียงที่มีความสัมพันธ์ของกริยาเป็นแบบเหตุการณ์แสดงผล โดยที่ผลนั้นอาจเกิดกับประธานหรือกรรมก็ได้ ดังที่

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์ (2549) ได้แสดงให้เห็นตัวอย่างเช่น ผู้ร้ายฆ่าตำรวจตาย (ผล: ตาย เกิดกับกรรม) เขาป่วยตาย (ผล: ตาย เกิดกับประธาน) เช่นเดียวกันนี้ ประโยคกรรมจาก เขาถูกโจรปล้น มีผลของการปล้นที่เกิดกับประธานจึงอุปมาได้ว่าเป็นกริยาเรียงในลักษณะเดียวกัน

สาเหตุที่ไม่อาจจัดให้โครงสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบนี้เป็นกรรมจากที่มีโครงสร้างแบบอนุ พากย์เติมเต็มเช่นเดียวกันกับที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านเช่น Warotamasikkhadit (1963) อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549) ฯลฯ ได้กล่าวไว้ เนื่องจาก ถูก/โดน ไม่ใช่กริยาที่รับอนุพากย์เติมเต็มกลุ่มทัศนภาวะ³ ที่ต้องมีโครงสร้างของอนุพากย์ที่ตามมาเป็นประโยคที่มีประธานเป็นสิ่งที่อ้างร่วมกันกับประธานประโยคหลักจึงไม่ปรากฏซ้ำอีก (equi-deleted) แต่เพียงประการเดียวเท่านั้น (Givón 1990, 2001) ถูก/โดน ไม่ได้จัดเป็นกริยารับอนุพากย์ในกลุ่มในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งดังกล่าว กรรมจากโครงสร้างนี้จึงไม่น่าจัดเป็นโครงสร้างแบบอนุพากย์เติมเต็มได้

คำว่า ถูก/โดน ในโครงสร้างกรรมจากนี้แตกต่างจากกริยาเรียงโดยทั่วไปที่กริยาทุกตัวต่างเป็นกริยาแท้หรือกริยาหลัก หากแต่ ถูก/โดน เป็นคำไวยากรณ์ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงโดยผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) มาจากกริยาแท้ ดังเช่นที่ปรากฏในประโยค อย่าถูกเตา เมื่อ ถูก/โดน ไปปรากฏในบริบทเฉพาะ คือเมื่อไปปรากฏในโครงสร้างกริยาเรียงแบบเหตุการณ์แสดงผลเช่น เขาถูกฝนเปียกโชก (ผล: เปียกโชก เกิดกับกรรม) และเมื่อกริยาคำหลังได้ขยายไปปรากฏเป็นกริยากรรมัต วัยเช่น เขาถูกฝนสาด กริยา ถูก/โดน ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงโดยเกิดการเลื่อนความหมายไปทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เป็นกริยาช่วยบ่งกรรมจาก⁴ และโครงสร้างนี้ก็ได้อาศัยทั่วไป (generalization) เช่น เขาถูกงูกัด เขาถูกเรอตบ เขาถูกตำรวจจับ ฯลฯ

โครงสร้างที่ผู้กระทำปรากฏเป็นกรรมอ้อม

โครงสร้างกรรมจากที่ปรากฏผู้กระทำอีกโครงสร้างหนึ่งที่นอกเหนือจากกริยาเรียง มักพบในบริบทภาษาเขียนเชิงวิชาการ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกรรมจากใหม่โดยการนำโครงสร้างกรรมจากนัยเชิงลบที่ผู้กระทำปรากฏในลักษณะกริยาเรียงไปผสมผสานกับโครงสร้าง

³ กริยาที่รับอนุพากย์เติมเต็มแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กริยาทัศนภาวะ (modality verbs) กริยาบ่งกระทำ (manipulation verbs) และกริยารับรู้ ปริชาณ และถ้อยคำ (perception, cognition and utterance verbs) ซึ่งรับอนุพากย์เติมเต็มที่มีโครงสร้างที่แตกต่างกัน (Givón 1990, 2001)

⁴ Prasithrathsin (2006) ได้เสนอวิวัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงไวยากรณ์ของคำว่า ถูก ที่แตกต่างไปจากนี้คือจากกริยาแท้ที่เป็นกริยากรรมไปสู่ตัวบ่งกรรมจากไว้ 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กริยากรรม 'to hit on the point' 2) กริยากรรม 'to be suitable' 3) กริยากรรม 'to suite' 4) กริยาทัศนภาวะ (modality verb) 'must, have to' 5) กริยาทัศนภาวะ 'be affected by' 6) กริยาทัศนภาวะ 'adversative passive' 7) กริยาช่วย (auxiliary verb) 'non-adversative passive' และ 8) อุปสรรค (prefix) 'true passive in Thai'

ประโยคกรรมวาจกในภาษาอังกฤษซึ่งมีผู้กระทำปรากฏเป็นกรรมอ้อมหรือการกเลือกได้อยู่ในบุพพทวลี *by* เช่น *He was hit by a motorcycle* นั่นคือในภาษาไทยกรรมผู้ทรงสภาพเลื่อนไปเป็นประธาน กริยากรรมบ่งด้วยกริยาช่วย ถูก/โดน เหมือนในกรรมวาจกลักษณะกริยาเรียง แต่ผู้กระทำไปปรากฏเป็นกรรมอ้อมอยู่ในบุพพทวลีเหมือนในภาษาอังกฤษ โดยพบบ้างด้วยคำบุพพทวลี *โดย* *จาก* หรือ *ด้วย* Prasithrathsint (1984) กล่าวว่ากรรมวาจกลักษณะนี้เป็นผลมาจากการแปลข้ามภาษาจากภาษาอังกฤษ ยกตัวอย่างเช่น

กรรตุวาจก:

ระบบทุนนิยมครอบงำชาวนาไทย

ทั้งสองฝ่ายกดดันเขา

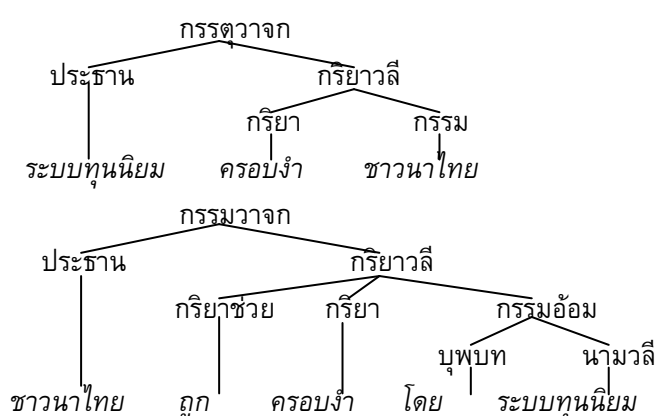
พายุทอร์นาโดทำลายเมือง

กรรมวาจกผู้กระทำปรากฏเป็นกรรมอ้อม: ชาวนาไทยถูกครอบงำโดยระบบทุนนิยม

เขาโดนกดดันจากทั้งสองฝ่าย

เมืองถูกทำลายด้วยพายุทอร์นาโด

โครงสร้างประโยคกรรมวาจกที่ผู้กระทำปรากฏเป็นกรรมอ้อมแสดงได้ ดังนี้

“ผู้กระทำ” ที่ปรากฏในกรรมวาจกรูปแบบนี้ แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่การกผู้กระทำเสียทั้งหมด ยังพบเป็นการกอื่นได้ด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า หากประธานไม่ใช่สิ่งมีชีวิต ก็อาจเป็นการกสาเหตุ หรือการกเครื่องมือ โดยจะมีบุพพทเป็นตัวบ่งนำการกที่แตกต่างกัน หากเป็นการกผู้กระทำ จะ บ่งนำด้วย *โดย* และ *จาก* การกสาเหตุจะบ่งนำด้วย *โดย* *จาก* และ *ด้วย* และการกเครื่องมือจะบ่งนำด้วย *ด้วย* ตัวอย่างดังนี้

การกผู้กระทำ: ชาวบ้านถูกอพยพโดยกองทัพภาคที่ 3

ฉันถูกตราหน้าจากคนงาน

การกสาเหตุ: ชาวนาไทยถูกครอบงำโดยระบบทุนนิยม

การผลิตข่าวถูกกำหนดจากระบบตลาด
เมืองถูกทำลายด้วยพายุทอร์นาโด

การกรเครื่องมือ: ประเทศถูกทำลายด้วยน้ำมือของสตรี

อัตราการปรากฏของกรรมวจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบที่ผู้กระทำไม่ปรากฏและ
ปรากฏ

โครงสร้างกรรมวจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบทั้งหมดที่กล่าวมา (ทั้งกรรมวจากที่ผู้กระทำไม่ปรากฏ และกรรมวจากที่การกผู้กระทำปรากฏในทั้งสองลักษณะ) มีความถี่การปรากฏที่ต่างกันมาก โดยกรรมวจากที่ผู้กระทำไม่ปรากฏปรากฏมากที่สุด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากจำนวนกรรมวจากเลื่อน กรรมนัยเชิงลบทั้งหมดไม่ว่าจะปรากฏในตัวบทที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการก็ตาม รองลงมาเป็นกรรมวจากที่ผู้กระทำปรากฏในลักษณะกริยาเรียง โดยปรากฏในทั้งสองตัวบทเท่ากัน ส่วนกรรมวจากที่ผู้กระทำปรากฏเป็นกรรมอ้อมปรากฏน้อยที่สุดในทั้งสองตัวบท โดยในตัวบทที่เป็นเชิงวิชาการพบมากกว่าเล็กน้อย ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 2 อัตราการปรากฏของกรรมวจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ ถูก/โดน รูปแบบต่างๆ

กรรมวจากนัยเชิงลบ \ ปริบท	เป็นเชิงวิชาการ	ไม่เป็นเชิงวิชาการ	ภาพรวม
ผู้กระทำไม่ปรากฏ	82	87	86
ผู้กระทำปรากฏเป็นกริยาเรียง	11	11	11
ผู้กระทำปรากฏเป็นกรรมอ้อม	7	2	3
รวม	100	100	100

ปริบทของกริยาช่วยบ่งกรรมวจาก

สำหรับการปรากฏใช้ของกริยาช่วยบ่งกรรมวจากนั้น ถูก และ โดน ปรากฏใช้ในปริบทที่ต่างกัน โดย ถูก พบใช้ทั่วไปโดยมีนัยทั้งเชิงลบและบวก (พบใช้โดยมีนัยเชิงลบมากกว่าเชิงบวกดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น) ส่วน โดน พบน้อยมากในภาษาเขียน โดยพบเฉพาะในปริบทที่ไม่เป็นเชิงวิชาการและแสดงนัยเชิงลบเท่านั้น สอดคล้องกับที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint, 2001 และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2549) กล่าวว่า ถูก พบกับกรรมวจากที่ไม่เป็นนัยเชิงลบด้วย ส่วน โดน กำลังจะเข้ามาใช้บ่งกรรมวจากนัยเชิงลบแทนคำว่า ถูก

นอกจากคำว่า ถูก และ โดน แล้วยังพบคำแสดงสัมผัสอีกคำหนึ่งคือคำว่า ต้อง ปรากฏใช้เป็นตัวบ่งกรรมวจากนัยเชิงลบได้ด้วย แต่พบจำกัดมากเฉพาะภาษาเขียนที่เป็นเชิงวิชาการบาง

กรณีเท่านั้น เช่น เขาต้องขังเป็นเวลาหลายวัน คนป่วยจะต้องควบคุมในเรื่องอาหาร อาหารนี้ต้องห้ามสำหรับคนป่วย ฯลฯ ซึ่งใช้สลับกับกริยาช่วย ถูก ได้หากใช้ในบริบททั่วไป เช่น เขาถูกขังเป็นเวลาหลายวัน คนป่วยจะถูกคะลำในเรื่องอาหาร อาหารนี้ถูกห้ามสำหรับคนป่วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบในคำนามประสมที่เลียนแบบประโยค หรือเป็นคำนามประสมชนิดแสดงไวยากรณ์ประโยค (อัญชลี สิงห์น้อย, 2548) เช่น ผู้ต้องขัง ผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย ฯลฯ

กรรมวากจกเลียนกรรมนัยเชิงลบแบบซับซ้อน

โครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของกรรมวากจกเลียนกรรมนัยเชิงลบที่กล่าวไปแล้วนั้นเป็นรูปแบบมูลฐาน (simple) ที่ไม่ซับซ้อน นอกจากนี้กรรมวากจกเลียนกรรมนัยเชิงลบอาจปรากฏในรูปแบบที่ซับซ้อนตามความซับซ้อนของประโยคกรรมวากจกที่สลับไปมาได้ด้วย ซึ่งพบเป็นคู่สลับใช้กับประโยครับอนุพากย์เติมเต็มใน 2 รูปแบบดังนี้

- 1) กรรมวากจกที่สลับใช้มีประธานเลื่อนมาจากกรรมตรงในอนุพากย์หลัก ซึ่งกรรมนั้นเป็นผู้กระทำในอนุพากย์เติมเต็มด้วย เช่น (อนุพากย์เติมเต็มขีดเส้นใต้)

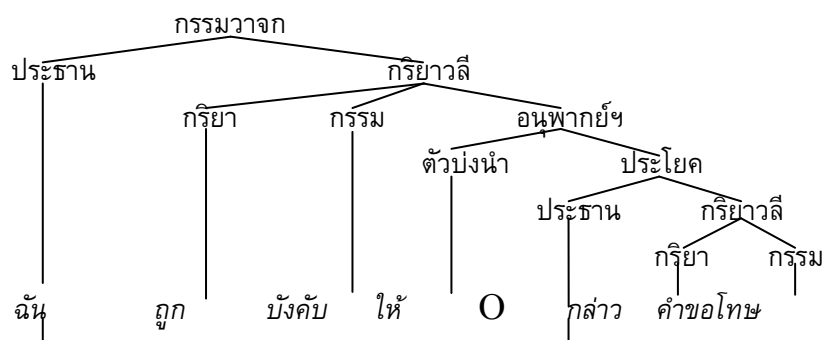
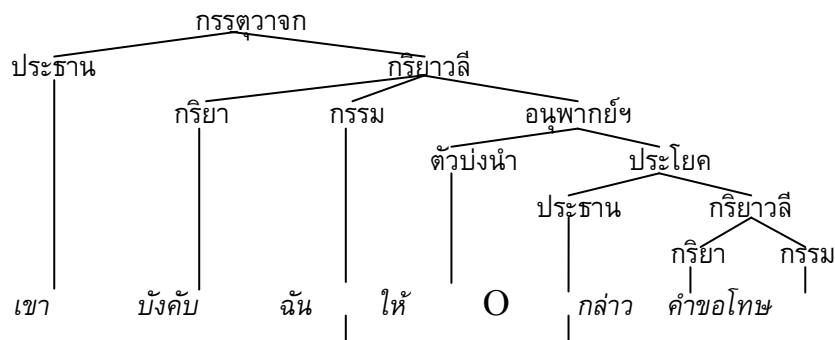
กรรมวากจก:

เขาบังคับฉันให้กล่าวคำขอโทษ

กรรมวากจกเลียนกรรมนัยเชิงลบแบบซับซ้อน:

ฉันถูกบังคับให้กล่าวคำขอโทษ

โครงสร้างประโยคกรรมวากจกและกรรมวากจกแบบซับซ้อนแสดงได้ดังนี้

ทั้งนี้อนุพากย์เติมเต็มนั้นเป็นชนิดที่อยู่ในกลุ่มที่มีกริยาหลัก (matrix verb) เป็นกริยา
 บังกระทำ (manipulation verbs) เช่น ห้าม ให้ บังคับ สั่ง กำหนด จัด ฯลฯ และกริยาปริชานและ
 ถ้อยคำ (cognition and utterance verbs) เช่น มอง นับ เข้าใจ เรียก กล่าวหา วิจารณ์ ฯลฯ

- 2) กรรมวากที่สลับใช้มีประธานเลื่อนมาจากกรรมตรงในอนุพากย์เติมเต็ม ทำให้มีทั้ง
 ผู้กระทำตรงและผู้กระทำอ้อม (หากปรากฏทั้งคู่) ผู้กระทำตรงเป็นกรรมของอนุพากย์
 หลักในกรรตุวาก ซึ่งถูกกระทำจากประธานอีกต่อหนึ่ง ประธานในอนุพากย์หลักนี้จึง
 เป็นผู้กระทำอ้อม เช่น (อนุพากย์เติมเต็มขีดเส้นใต้)

กรรตุวาก:

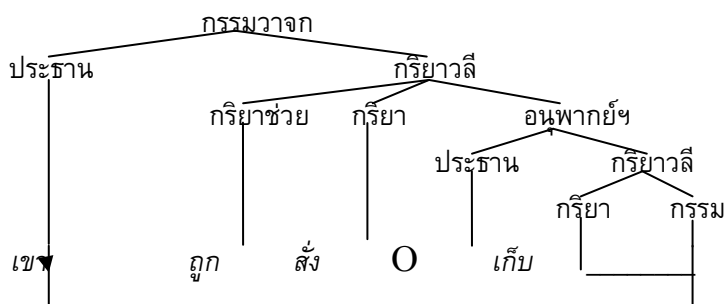
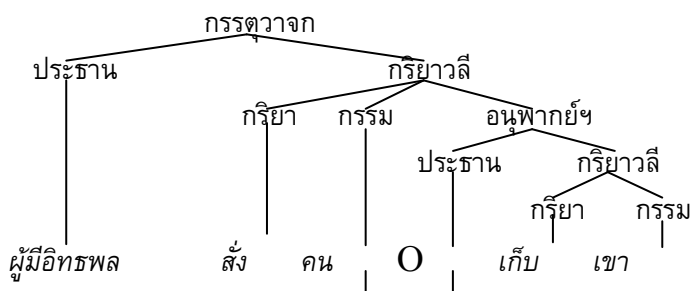
ผู้มีอิทธิพลสั่งคนเก็บเขา

ผู้กระทำอ้อม ผู้กระทำตรง

กรรมวากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบแบบซับซ้อน:

เขาถูกสั่งเก็บ

โครงสร้างประโยคกรรมวากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบแบบซับซ้อนแสดงได้ดังนี้

การเลื่อนบางส่วนของกรรม

กรรมวากจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ อาจมีการเลื่อนเฉพาะบางส่วนของกรรม (partial promotion) หากกรรมผู้ทรงสภาพเป็นนามวลีที่ประกอบด้วยคำนามหลักและส่วนขยายในรูปแบบสิ่งถือครอง-เจ้าของ (inanimate possessed-possessor) นั่นคือเลื่อนระดับเฉพาะเจ้าของ ที่ครอบครองสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น บ้านเขา (คำนามหลัก- (ของ)-เจ้าของ) ไปเป็นประธานของกรรมวากจก คงเหลือไว้แต่สิ่งที่อยู่ในครอบครองในตำแหน่งเดิม (Singnoi, 1999) เช่น

กรรมตวจก:	<u>โจรปล้นบ้านฉัน</u>
กรรมวากจกเลื่อนกรรม:	<u>บ้านฉันถูกโจรปล้น</u>
กรรมวากจกเลื่อนบางส่วนของกรรม:	<u>ฉันถูกโจรปล้นบ้าน</u>

เจ้าของและสิ่งที่อยู่ในครอบครองอาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตทั้งคู่ เช่น

กรรมตวจก:	<u>เขาตัดขาเตี๋ยง</u>
กรรมวากจกเลื่อนกรรม:	<u>ขาเตี๋ยงถูกเขาตัด</u>
กรรมวากจกเลื่อนบางส่วนของกรรม:	<u>เตี๋ยงถูกเขาตัดขา</u>

ถ้าเจ้าของและสิ่งที่ถูกครอบครองเป็นสิ่งมีชีวิตทั้งคู่ ก็จะไม่สามารถเลื่อนระดับเฉพาะเจ้าของได้ เช่น

กรรมตวจก:	<u>ครูดีน้องฉัน</u>
กรรมวากจกเลื่อนกรรม:	<u>น้องฉันถูกครูดี</u>
กรรมวากจกเลื่อนบางส่วนของกรรม:	* <u>ฉันถูกครูดีน้อง</u>

กรรมวากจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบแบบซับซ้อนก็อาจมีการเลื่อนบางส่วนของกรรมได้ เช่น

<u>เขาถูกสังต์ตัดคอ</u>	(กรรมตวจก: พระจักรพรรดิสังทหารตัดคอเขา)
<u>เขาถูกตัดสินประหารชีวิต</u>	(กรรมตวจก: ผู้พิพากษาคัดสินประหารชีวิตเขา)

3.2. หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ลดความเป็นต้นแบบ

หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ลดความเป็นต้นแบบในภาษาไทยเป็นกรรมวากจกที่ไม่ใช่นัยเชิงลบ (non-adversative passives) นั่นคือเป็นกรรมวากจกนัยเชิงบวก (positive passives) และกรรมวากจกนัยกลาง (neutral passives) แม้ว่าจะพบปรากฏเป็นจำนวนน้อยกว่าหน่วยสร้างกรรมวากจกต้นแบบมาก แต่ก็พบในหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นแบบเลื่อนกรรมและไม่เลื่อนกรรม ดังนี้

3.2.1. หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวก

หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกเป็นหน่วยสร้างที่มีโครงสร้างและวากยสัมพันธ์เหมือนกับกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ กล่าวคือ ประธานของกรรมจากถูกเลื่อนมาจากกรรมของกรรตุจาก โดยผู้กระทำซึ่งมาจากประธานกรรตุจากถูกลดความเด่นลงอาจไม่ปรากฏหรือปรากฏเป็นการเลือกได้หรือกรรมอ้อม หากแต่มีกริยาในกรรมจากบังคับด้วยกริยาช่วยได้รับ ซึ่งเป็นคำประสม แสดงนัยว่าประธานได้รับประโยชน์ ในบางบริบทอาจใช้แทนกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบเมื่อประธานได้รับผลเชิงบวก เช่น

กรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ: ฉันถูกเชิญ (ให้พูด)

กรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวก: ฉันได้รับเชิญ (ให้พูด)

กรรมจากชนิดนี้จึงพบปรากฏน้อยมากในอัตราส่วนร้อยละ 5.5 ของหน่วยสร้างกรรมจากทั้งหมด โดยพบในบริบทที่ไม่เป็นวิชาการมากกว่า โครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของกรรมจากชนิดนี้พบใน 2 ลักษณะซึ่งมีความซับซ้อนตามโครงสร้างของกรรตุจากคู่สลับใช้ ได้แก่ กรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยาวิกรรม และกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยาวิกรรม ยารับอนุพากย์เต็มเต็ม ดังนี้

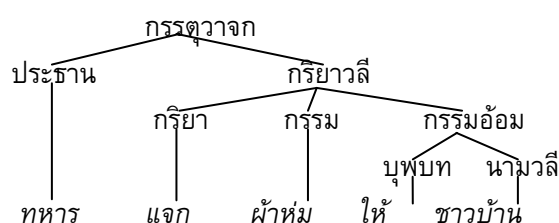
กรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยาวิกรรม

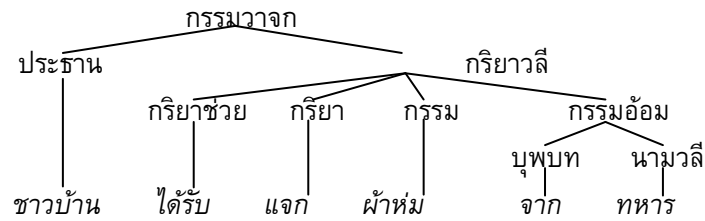
กรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยาวิกรรมสลับใช้กับกรรตุจากที่เป็นประโยคมูลฐานกริยาวิกรรมที่มีกรรมตรงผู้ทรงสภาพ และกรรมอ้อมผู้รับประโยชน์ (dative-benefactive) ประธานของกรรมจากชนิดนี้เลื่อนมาจากกรรมอ้อมผู้รับประโยชน์ได้เท่านั้น และผู้กระทำหากปรากฏจะเป็นกรรมอ้อมที่บังคับด้วยคำบุพบท จาก เช่น

กรรตุจาก: ทหารแจกผ้าห่มให้ชาวบ้าน

กรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวก: ชาวบ้านได้รับแจกผ้าห่มจากทหาร

ประโยคกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยาวิกรรมมีโครงสร้างดังนี้

กรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยารับอนุพากย์เต็มเต็ม

กรรมวาจกนัยเชิงบวกกริยารับอนุพากย์เต็มเต็มเป็นประโยคที่มีอนุพากย์เต็มเต็ม เนื่องจากสลับใช้กับกรรตุวาจกที่เป็นประโยครับอนุพากย์เต็มเต็ม กริยาของกรรมวาจกชนิดนี้เป็นกริยารับอนุพากย์เต็มเต็ม ซึ่งมักได้แก่ การเลือก เช่น เลือก คัดเลือก พิจารณา แต่งตั้ง ฯลฯ การชวน เช่น เชิญ ชวน ฯลฯ การอนุญาต เช่น อนุญาต อนุมัติ ฯลฯ การแจ้ง เช่น แจ้ง รายงาน ฯลฯ ผู้กระทำหากปรากฏจะเป็นกรรมอ้อม บ่งนำด้วยบุพบท จาก เช่น

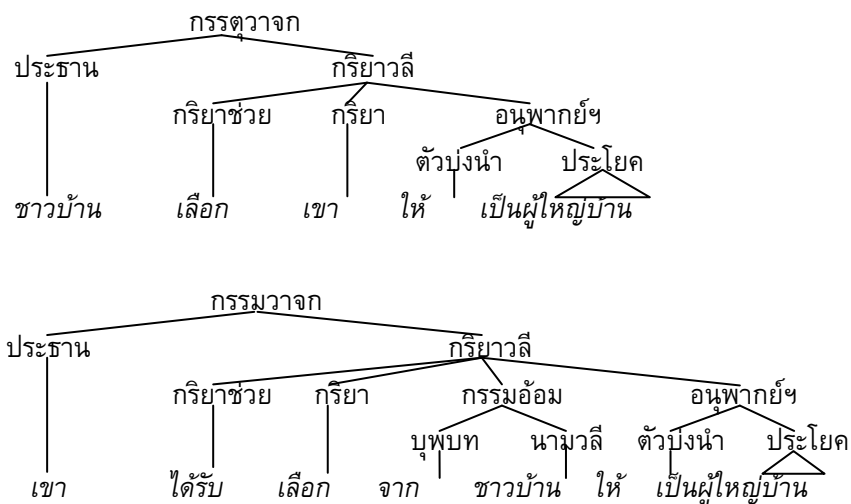
กรรตุวาจก:

ชาวบ้านเลือกเขาให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 คณบดีอนุมัติให้ฉันลาพักผ่อน
 สายรายงานเจ้าหน้าที่ว่าจะมีการส่งยาบ้า

กรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงบวก:

เขาได้รับเลือกจากชาวบ้านให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน
 ฉันได้รับอนุมัติจากคณบดีให้ลาพักผ่อน
 เจ้าหน้าที่ได้รับรายงานจากสายว่าจะมีการส่งยาบ้า

ประโยคกรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกกริยารับอนุพากย์เต็มเต็มมีโครงสร้างดังนี้

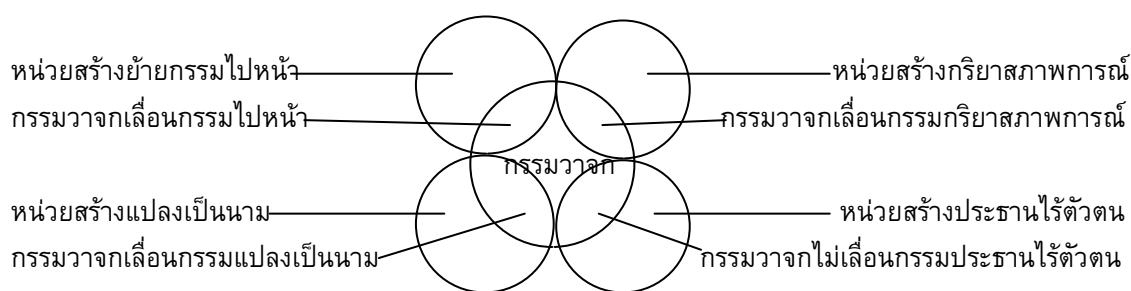

3.3. หน่วยสร้างกรรมวากนัยกลาง

หน่วยสร้างกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบในภาษาไทยที่นอกเหนือจากกรรมวากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกแล้ว เป็นกรรมวากนัยกลาง (non-adversative/ neutral passives) ซึ่งพบในหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นแบบเลื่อนกรรมและไม่เลื่อนกรรม หน่วยสร้างกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับหน่วยสร้างประโยคประเภทอื่นๆ ที่ใช้แสดงความเป็นแก่นความของผู้ทรงสภาพได้เช่นเดียวกันกับกรรมวาก อันได้แก่ หน่วยสร้างย้ายไปหน้า (fronting/Y-movement) หน่วยสร้างแปลงเป็นนาม (nominalization) หน่วยสร้างกริยาสภาพการณ์ (adjectival resultative) และหน่วยสร้างประธานไร้ตัวตน (impersonal-subject) ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไวยากรณ์ไปทำหน้าที่เป็นกรรมวากในบางบริบท หน่วยสร้างเหล่านี้จึงเป็นที่มาของหน่วยสร้างกรรมวากบางชนิด สอดคล้องกับที่ Givón (2001, p.92) ได้กล่าวไว้ว่า

“De-transitive constructions, most conspicuously the passive, commonly arise via re-grammaticalization of some functionally-related construction. Some of the precursors to the passive, for example, are other de-transitive voice constructions, either semantic or pragmatic. Others belong to functional domains that partially overlap with the passive. The most common of the latter are: impersonal-subject constructions, nominalizations, left dislocation, Y-movement and adjectival resultative”

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหน่วยสร้างเน้นผู้ทรงสภาพดังกล่าวอาจเป็นที่มา ของหน่วยสร้างกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบ 4 ชนิดในภาษาไทย ซึ่งมีลักษณะคล้ายหน่วยสร้างที่มาอันได้แก่ กรรมวากเลื่อนกรรมไปหน้า (object-fronting promotional passive) กรรมวากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นนาม (verb-nominalization promotional passive) กรรมวากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์ (verb- adjectivization promotional passive) และกรรมวากไม่เลื่อนกรรมประธานไร้ตัวตน (impersonal non-promotional passive) หน่วยสร้างเน้นผู้ทรงสภาพและหน่วยสร้างกรรมวากทั้ง 4 ชนิดต่างก็ปรากฏใช้ในปัจจุบัน จึงเกิดเป็นหมวดหมู่ที่เหลื่อมซ้อนกันระหว่างหน่วยสร้างเน้นผู้ทรงสภาพและหน่วยสร้างกรรมวากต้นแบบ โดยส่วนที่ทับซ้อนนั้นเป็นกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบ (ดังแสดงเป็นแผนภูมิ) ดังนั้นในการระบุว่าเป็นหน่วยสร้างที่มาหรือกรรมวากจะต้อง อาศัยการพิจารณาหน้าที่ในการสื่อสาร โดยตีความได้จากบริบทที่หน่วยสร้างนั้นปรากฏ

3.3.1. หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้า

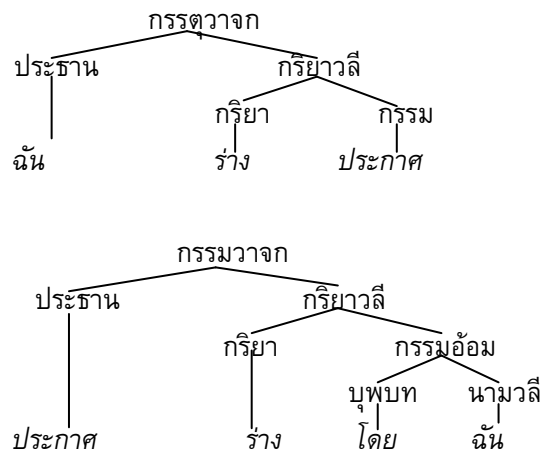
หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าพบเป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาหน่วยสร้างกรรมจากที่ลดความเป็นต้นแบบด้วยกัน นั่นคือพบในอัตราส่วนร้อยละ 17 จากจำนวนชนิดของกรรมจากทั้งหมด รองลงมาจากกรรมจากเลื่อนกรรมนัยเชิงลบซึ่งเป็นต้นแบบ โดยพบทั้งในปริบทที่เป็นเชิงวิชาการและ ไม่เป็นเชิงวิชาการ กรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้ามีการเลื่อนกรรมซึ่งมักเป็นผู้ทรงสภาพในประโยคกรรตุจากไปเป็นประธานในประโยคกรรมจาก และผู้กระทำปรากฏเป็นการเลือกได้หรือไม่ปรากฏ โดยไม่มีกริยาช่วยใดๆ เป็นตัวบ่งกรรมจาก ต้องอาศัยหน้าที่ที่ปรากฏในปริบทเท่านั้นที่จะบอกได้ว่าประโยคนั้นๆ เป็นกรรมจากหรือไม่ ตัวอย่างของกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าเปรียบเทียบกับหน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้าซึ่งเป็นที่มา หน่วยสร้างกรรมจากต้นแบบ และกรรตุจากคู่เทียบ แสดงได้ดังนี้

หน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้า:	(ฉันเก็บแต่เสื้อ) กางเกงนั้นฉันทิ้ง
กรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้า:	ทุกอย่างแกะสลัก (และเป็นสีทองหมด)
กรรมจากต้นแบบ:	ทุกอย่างถูกแกะสลัก (และเป็นสีทองหมด)
กรรตุจากคู่เทียบ:	เขาแกะสลักทุกอย่าง

จะเห็นได้ว่าหน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าที่ไม่ปรากฏผู้กระทำและหน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้ามีรูปแบบที่เหมือนกันคือ ผู้ทรงสภาพ- กริยากรรม แต่หน้าที่ในปริบทเป็นการเปรียบเทียบที่เน้น กางเกง ไม่ใช่ เสื้อ ใน กางเกงนั้นฉันทิ้ง ทำให้ต้องตีความว่าเป็นหน่วยสร้าง ย้ายกรรมไปหน้าที่นอกจากจะเป็นโครงสร้างที่ชี้เน้นผู้ทรงสภาพแล้วยังใช้เปรียบเทียบผู้ทรงสภาพอีกด้วย ในขณะที่ประโยค *ทุกอย่างแกะสลัก* ต้องตีความว่าเป็นกรรมจาก เพราะเน้นผู้ทรงสภาพแต่เพียงประการเดียว ไม่ได้มีเปรียบเทียบจากสิ่งอื่น อีกทั้งสามารถใช้สลับกับกรรตุจากได้ และสามารถกำกับด้วยกริยาช่วย *ถูก* หากเจตนาให้มีนัยเชิงลบได้ในปริบทนี้

หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าที่มีผู้กระทำปรากฏมักปรากฏเป็นการเลือกได้
ดังนี้

กรรตุวาท: ฉันร่างประกาศ
 ไปไม่ปกคลุมพื้นดิน
 กรรมวาทเลื่อนกรรมไปหน้า: ประกาศร่างโดยฉัน
 พื้นดินปกคลุมด้วยใบไม้
 มีโครงสร้างดังนี้

หน่วยสร้างกรรมวาทเลื่อนกรรมไปหน้าที่ไม่ปรากฏผู้กระทำมักจะต้องมีหน่วยนามร่วมอื่นเช่น สถานที่ เครื่องมือหรือวัสดุ ลักษณะ ฯลฯ ปรากฏแทนในตำแหน่งกรรมอ้อมเสมอ เช่น

ประกาศติดที่กำแพงเมือง ชุดตัดเย็บด้วยมือ เทียบตกแต่งอย่างหรูหรา

นอกจากกรรมตรงผู้ทรงสภาพที่มักเลื่อนให้เด่นแล้ว กรรมตรงการอื่นๆ เช่น เครื่องมือ สถานที่ ฯลฯ ยังสามารถเลื่อนเป็นประธานได้ ซึ่งแตกต่างจากกรรมวาทต้นแบบ เช่น

กรรตุวาท: เขายิ่งป็น(เป็น)
 กรรมวาทเลื่อนเครื่องมือไปหน้า: ป็นยิ่ง(เป็น)
 กรรตุวาท: เขาเข้าบ้านได้
 กรรมวาทเลื่อนสถานที่ไปหน้า: บ้านเข้าได้

นอกจากนี้กรรมอ้อมสถานที่ยังสามารถเลื่อนเป็นประธานในกรรมวาทเลื่อนกรรมไปหน้าได้ด้วย เช่น

กรรตุวาท: เขาปักกลายดอกไม้มที่ชุด
 กรรมวาทเลื่อนสถานที่ไปหน้า: ชุดปักกลายดอกไม้

แม้ว่ากรรมวาทกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าและหน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้าซึ่งเป็นที่มา มีรูปแบบที่เหมือนกันต้องอาศัยบริบทในการตีความดังที่ได้กล่าวแล้วไปข้างต้น ในด้านวาทกรรมสัมพันธ์นั้น หน่วยสร้างทั้งสองก็มีความแตกต่างกัน ดังนี้

- 1) หน่วยสร้างกรรมวาทกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าทำหน้าที่แสดงผู้ทรงสภาพที่เด่นขึ้นมาเป็นประธานของประโยคแทนประธานผู้กระทำในกรรตุวาทกรรม ในขณะที่หน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้าแสดงกรรมที่ถูกยกให้เป็นแก่นความ (topicalized) ซึ่งยังคงทำหน้าที่เป็นกรรมตามเดิม และแสดงการเน้นต่าง (contrastive focus) ของข้อมูล ว่าเป็นสิ่งนั้นๆ ไม่ใช่สิ่งอื่น โดยมักบ่งด้วยคำชี้เฉพาะ นั้น ซึ่งทำหน้าที่บ่งการสลับเปลี่ยนแก่นความ ว่าเป็นแก่นความใหม่ที่เข้ามาในข้อความ (Unchalee Singnoi, 2001) เช่น

กรรตุวาทกรรม:	เขาตัดแปลงวัดอื่นๆ จากห้องหรือสวนเก่า
หน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้า:	...วัดบางหลังสร้างจากปะรำเก่าที่มีอยู่เดิม
	<u>ส่วนวัดอื่นๆ ตัดแปลงจากห้องหรือสวนเก่า...</u>

- 2) ในทางกลับกันกับกรรมผู้ทรงสภาพที่ถูกยกให้เป็นประธานในกรรมวาทกรรม ผู้กระทำของหน่วยสร้างกรรมวาทกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าถูกลดระดับไปเป็นการรกรเลือกได้ หรือไม่ปรากฏ ในขณะที่ผู้กระทำของหน่วยสร้างย้ายไปหน้าไม่เป็นเช่นนั้น ผู้กระทำหากปรากฏ ต้องปรากฏเป็นประธานเช่นเดิม (แต่หากผู้กระทำไม่ปรากฏทั้งสองหน่วยสร้างจะมีโครงสร้างเหมือนกัน) เช่น (Singnoi, 1999)

กรรตุวาทกรรม:	บริษัทญี่ปุ่นผลิตรถยนต์ฮอนด้าอย่างดี
---------------	--------------------------------------

กรรมวาทกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้า:	
ผู้กระทำเป็นการรกรเลือกได้	รถยนต์ฮอนด้าผลิตอย่างดี <u>โดยบริษัทญี่ปุ่น</u>
ผู้กระทำไม่ปรากฏ	รถยนต์ฮอนด้าผลิตอย่างดี

หน่วยสร้างย้ายไปหน้า:	
ผู้กระทำเป็นประธาน	รถยนต์ฮอนด้า <u>บริษัทญี่ปุ่น</u> ผลิตอย่างดี
ผู้กระทำไม่ปรากฏ	รถยนต์ฮอนด้าผลิตอย่างดี

- 3) หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้าสามารถสลับเปลี่ยนกับกรรมจากด้วยกัน
ในขณะที่หน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้าไม่สามารถกระทำได้ เช่น

กรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้า:	<u>บ้านสร้างอย่างดี</u> <u>พื้น</u> <u>ไม่ถูก</u> <u>ขัดจนมัน</u>
กรรมจากนัยเชิงลบ:	<u>บ้านถูกสร้างอย่างดี</u> <u>พื้น</u> <u>ถูก</u> <u>ขัดจนมัน</u>
หน่วยสร้างย้ายไปหน้า:	<u>ฉัน</u> <u>ไม่กิน</u> <u>หมู</u> <u>ส่วนปลาฉันกิน</u>
กรรมจากนัยเชิงลบ:	<u>ฉัน</u> <u>ไม่กิน</u> <u>หมู</u> <u>*ส่วนปลาถูกฉันกิน</u>

- 4) กลไกทางวากยสัมพันธ์เช่น การกลายเป็นนาม สามารถเกิดกับหน่วยสร้างกรรมจาก
แต่ไม่สามารถเกิดกับหน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้า เช่น (Singnoi, 1999)

กรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้า:	<u>การที่รถยนต์ฮอนด้าผลิตโดยบริษัทญี่ปุ่น</u>
หน่วยสร้างย้ายไปหน้า:	<u>*การที่รถยนต์ฮอนด้าบริษัทญี่ปุ่นผลิต</u>

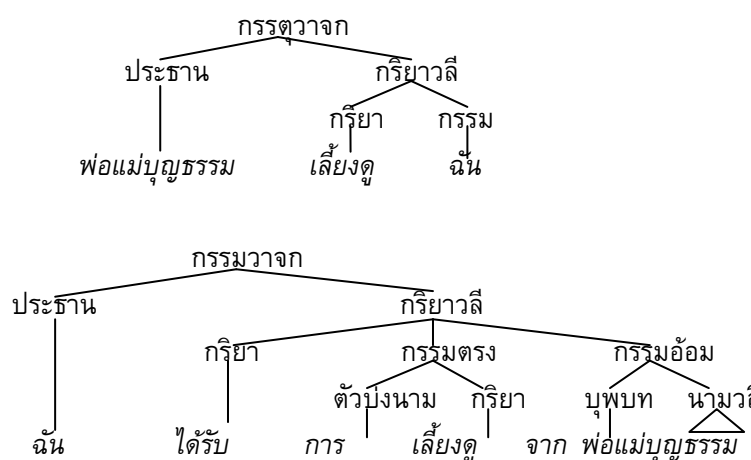
3.3.2. หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นนาม

หน่วยสร้างกรรมจากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นนามมีที่มาจากหน่วยสร้างแปลงเป็นนาม
พบปรากฏใช้น้อยกว่ากรรมจากเลื่อนกรรมไปหน้า โดยปรากฏร้อยละ 11 จากกรรมจากทั้งหมด
ทั้งในปริบทที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการ กรรมจากชนิดนี้เป็นหน่วยสร้างที่มีกรรม
ตรงผู้ทรงสภาพในประโยคตรวจถูกเลื่อนระดับเป็นประธานในกรรมจาก ประธานผู้กระทำ
ในการตรวจถูกลดระดับเป็นกรรมอ้อมหรือไม่ปรากฏในประโยคกรรมจาก และกริยากรรมถูก
แปลงเป็นนามบังคับด้วยตัวบ่งการแปลงเป็นนาม (nominalizer) ได้แก่ การ ความ และ ที่ เพื่อทำ
หน้าที่เป็นกรรมตรงในกรรมวา จกปรากฏตามกริยาหลักซึ่งพบได้แก่ ได้รับ มี และ เป็น หาก
ผู้กระทำปรากฏจะบังคับด้วยบุพบท ได้แก่ จาก ใน โดย และ ของ เช่น

กรรมตรวจ:	พ่อแม่บุญธรรมเลี้ยงดูฉัน
	หมู่พี่น้องนิยมเขา
	ช่างฝีมือดีแกะสลักบานประตู
	เจ้าเมืองโปรดปรานนาง

กรรมจากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นนาม:	ฉันได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่บุญธรรม
	เขาได้รับความนิยมในหมู่พี่น้อง
	บานประตูมีการแกะสลักโดยช่างฝีมือดี
	นางเป็นที่โปรดปรานของเจ้าเมือง

ประโยคกรรมวาจกเปลี่ยนกรรมกริยาแปลงเป็นนามมีโครงสร้างดังนี้

3.3.3. หน่วยสร้างกรรมวาจกเปลี่ยนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์

หน่วยสร้างกรรมวาจกเปลี่ยนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์มีโครงสร้างคล้ายกับ ประโยคกริยากรรมที่มีประธานเป็นผู้ทรงสภาพและมีกริยาสภาพการณ์ (stative verb) โดยทั่วไป หากแต่กริยาสภาพการณ์นั้นแปลงมาจากกริยากรรมโดยการใช้อยุ่คำ นำ เติมหน้ากริยากรรม เช่น นำรัก นำเกลียด นำดู นำดี ฯลฯ หน่วยสร้างกรรมวาจกชนิดนี้มักไม่มีผู้กระทำปรากฏ เนื่องจากคาดเดาได้ว่าเป็นตัวผู้ส่อประโยชน์นั้น (ซึ่งอาจรวมถึงบุคคลอื่นๆ ด้วย) หน่วยสร้างกรรมวาจกนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549) เรียกว่า กรรมวาจกแบบคำศัพท์ (lexical passive) พบ ปรากฏน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.5 จากกรรมวาจกทั้งหมด โดยพบในบริบทที่เป็นเชิงวิชาการมากกว่า บริบทที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ ยกตัวอย่างเช่น

กรรตุวาจก:

ฉันสงสารตัวเอง

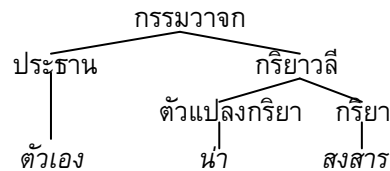
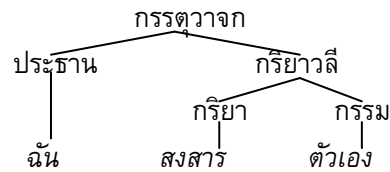
ฉันรังเกียจเจ้า

กรรมวาจกเปลี่ยนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์:

ตัวเองน่าสงสาร

เจ้าน่ารังเกียจ

โครงสร้างประโยคกรรตุวาจกและกรรมวาจกเปลี่ยนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์แสดง ได้ดังนี้

อย่างไรก็ตาม กรรมวจากกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์บางประโยคเราไม่สามารถหาคู่เทียบกรรตวจากได้ชัดเจนดังเช่นหน่วยสร้างกรรมวจากทั่วไปเนื่องจากกริยากรรมในโครงสร้างนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการกลายเป็นกริยาสภาพการณ์โดยทั่วไป ซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องแปลกเนื่องจากทิศทางการลดการถ้อยผ่านของกริยากรรมสามารถไปสิ้นสุดที่กริยาแสดงสภาพการณ์ เช่น

เด็กคนนี้น่ารัก ? ฉันรักเด็กคนนี้
ขนมนี้หน้ากินจัง ? ฉันกินขนมนี้

ลักษณะนี้พบในภาษาอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างในภาษาอังกฤษ เช่น ประโยคกรรมวจาก *He was born in 1980* ไม่มีคู่เทียบเป็นกรรตวจาก นั่นคือไม่ปรากฏประโยคเช่น **His mother born him in 1980* โดยมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ ซึ่งเป็นการกลายเป็นคำคุณศัพท์ ในภาษาอังกฤษพบหลายคำ เช่น *born interested shocked frighten* ฯลฯ

อาจกล่าวต่อไปอีกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์จากกริยากรรมเป็นกริยาสภาพการณ์ได้ผ่านการแผ่ขยายเป็นนัยทั่วไป (generalization) ไปปรากฏกับกริยากรรมด้วย ดังจะเห็นว่าสามารถใช้ หน้า เปลี่ยนกริยากรรมให้เป็นสภาพการณ์ได้ด้วย ทำให้ประธานของประโยคเป็นผู้ทรงสภาพ เช่น

ถนนหน้าเดิน (กริยากรรม: เดินบนถนน)
รถหน้านั่ง (กริยากรรม: นั่งในรถ)
เตียงนอนนอน (กริยากรรม: นอนบนเตียง)

3.3.4. หน่วยสร้างกรรมวาทกรรมไม่เลือกกรรมประธานไร้ตัวตน

หน่วยสร้างกรรมวาทกรรมไม่เลือกกรรมประธานไร้ตัวตนมีที่มาจากหน่วยสร้างประธานไร้ตัวตน เช่น มันเจ็บใจ (ที่ฉันทำอะไรเขาไม่ได้) ซึ่งประธาน มัน ไม่อ้างถึงสิ่งใด (non-referential subject) หรือ ไม่มีตัวตน (impersonal subject) ผู้ทรงสภาพคือ ฉัน ซึ่งเป็นคนที่กล่าวประโยคนี้ออกมา กรรมวาทกรรมไม่เลือกกรรมประธานไร้ตัวตนเป็นกรรมวาทกรรมชนิดเดียวที่ไม่เลือกกรรม นั่นคือกรรมและประธานไว้ในตำแหน่งเดียวกันกับที่ปรากฏในกรรตุวาทกรรม แต่ประธานผู้กระทำไม่มีตัวตนเหมือนหน่วยสร้างที่เป็นที่มา ซึ่งมักแสดงด้วยการใช้สรรพนาม ผู้กระทำจึงถือเป็นการถูกลดบทบาทในลักษณะหนึ่ง กรรมซึ่งมักเป็นผู้ทรงสภาพจึงมีความเด่นขึ้นมาแทน แต่เดิมนั้นจะพิจารณาเฉพาะหน่วยสร้างกรรมวาทกรรมเลือกกรรมดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นเท่านั้นเป็นกรรมวาทกรรม แต่หากพิจารณาตามหน้าที่แล้วหน่วยสร้างกรรมวาทกรรมประธานไร้ตัวตนก็ทำหน้าที่แจกแจงกรรมวาทกรรมทั่วไป กรรมวาทกรรมชนิดนี้มักปรากฏเป็นหน่วยสร้างที่สลับใช้กับกรรมวาทกรรมเลือกกรรมนัยเชิงลบในภาษาพูดที่ไม่เป็นทางการ (Givón, 2001) โดยปรากฏในอัตราส่วนร้อยละ 5.5. จากกรรมวาทกรรมทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่นการให้สัมภาษณ์ของชาวบ้านอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก แก่ นักข่าวในรายการข่าวสี่โมงเย็น (4 news) ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 วันที่ 26 กันยายน 2555 เกี่ยวกับการที่รัฐบาลจะจัดให้พื้นที่อำเภอพรหมพิรามจำนวน 5,000 ไร่เป็นที่รองรับน้ำ ว่า

“...ก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไรหรอกที่ เค้าใช้พื้นที่อำเภอพรหมพิราม เป็นพื้นที่รับน้ำ ก็ทำให้มีที่จับปลาขายกัน เห็นเค้าจับปลากันเยอะก็ออกมาจับบ้าง ทำอะไรได้ก็ทำไป...”

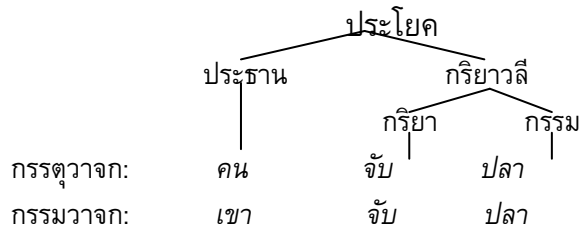
จากตัวอย่างประธานไร้ตัวตนเป็นสรรพนาม เขา ซึ่งไม่ได้อ้างถึงผู้ใดโดยเฉพาะเจาะจง ไม่มีคำนามใดที่ถูกกล่าวนำคำสรรพนามในกรรมวาทกรรมทั้งสองประโยคมาก่อน สิ่งที่น่าสนใจในสองประโยคนี้นี้คือพื้นที่อำเภอพรหมพิรามที่ใช้เป็นพื้นที่รับน้ำ และปลาที่จับได้เยอะ กรรมวาทกรรมดังกล่าวมีการตุวาทกรรมเทียบและสามารถสลับเปลี่ยน กับกรรมวาทกรรมเลือกกรรมต้นแบบหากเป็นภาษาเขียน ดังนี้

กรรตุวาทกรรม:	(คน)ใช้พื้นที่อำเภอพรหมพิรามเป็นที่รับน้ำ
กรรมวาทกรรมไม่เลือกกรรมประธานไร้ตัวตน:	เขาใช้พื้นที่อำเภอพรหมพิรามเป็นที่รับน้ำ
กรรมวาทกรรมต้นแบบ:	พื้นที่อำเภอพรหมพิรามถูกใช้เป็น ที่ รับน้ำ
กรรตุวาทกรรม:	(คน)จับปลากันเยอะ
กรรมวาทกรรมไม่เลือกกรรมประธานไร้ตัวตน:	เขาจับปลากันเยอะ

กรรมวาจกต้นแบบ:

ปลาถูกจับกันมาก

โครงสร้างประโยคกรรมวาจกไม่เลื่อนกรรมประธานไว้ตัวตนแสดงได้ในแผนภูมิ ดังนี้

ประธานของกรรมวาจกไม่เลื่อนกรรมไว้ตัวตนพบเป็นคำสรรพนาม เช่น เขา เรา มัน ใคร คน ดังแสดงเป็นตัวอย่าง

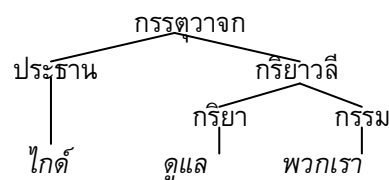
เขา(คนทั่วไป)จ่ายค่าประกันที่ไหน
 เรา(ใครก็ได้ที่เป็นคนอ่าน)จะพบแนวคิดของ...
 มัน(ใครก็ได้)ต้องเสียเงิน
 ใครๆ (คนทั่วไป)ก็เรียนหนังสือกัน....
 วันนี้คนซื้อของกันเยอะมาก

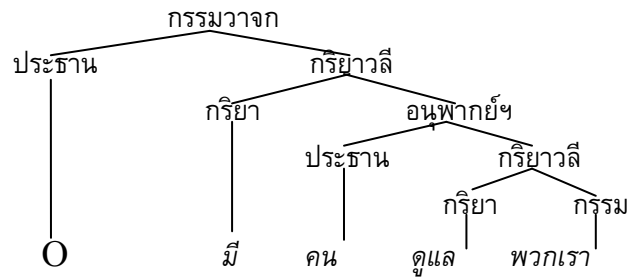
นอกจากนี้หน่วยสร้างกรรมวาจกประธานไว้ตัวตนยังพบในรูปแบบที่ซับซ้อน คือเป็นอนุพากย์แฝง (embedded clause) อยู่ในโครงสร้างปรากฏ (existential construction) โดยประธานอนุพากย์มักเป็นคำว่า คน หรือ ใคร เช่น

กรรตุวาจก: ใต้ดูแลพวกเรา

กรรมวาจกประธานไว้ตัวตน: มีคนดูแลพวกเรา

โครงสร้างกรรตุวาจกและกรรมวาจกประธานไว้ตัวตนแบบซับซ้อนนี้ แสดงได้ดังนี้

4. ประมวลรูปแบบกรรมวาจกและอัตราการปรากฏของหน่วยสร้างกรรมวาจก

รูปแบบของหน่วยสร้างกรรมวาจกต้นแบบและกรรมวาจกที่ลดความเป็นต้นแบบทุกหน่วยสร้างดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น แสดงในรายละเอียดได้ดังนี้

1) กรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ

ภาคประธาน	ภาคแสดง
ผู้ทรงสภาพ	ถูก/โดน + กริยากรรม
ผู้ทรงสภาพ	ถูก/โดน + กริยาเรียง
สถานที่/ผู้รับ/ที่มา	ถูก/โดน + กริยากรรม + ผู้ทรงสภาพ
เจ้าของ	ถูก/โดน + กริยากรรม + สิ่งที่ถูกถือครอง
ผู้ทรงสภาพ	ถูก/โดน + ผู้กระทำ + กริยากรรม
ผู้ทรงสภาพ	ถูก/โดน + กริยากรรม + โดย-ผู้กระทำ
ผู้ทรงสภาพ	ถูก/โดน + กริยาหลัก + ให้/ว่า + อนุพากย์
ผู้ทรงสภาพ	ถูก/โดน + กริยาหลัก + กริยาอนุพากย์

2) กรรมวาจกเลื่อนกรรมนัยเชิงบวก

ภาคประธาน	ภาคแสดง
ผู้ทรงสภาพ	ได้รับ + กริยากรรม + (จาก-ผู้กระทำ)
ผู้รับ	ได้รับ + กริยากรรม + ผู้ทรงสภาพ + (จาก-ผู้กระทำ)

3) กรรมวาจกเลื่อนกรรมไปหน้า

<u>ภาคประธาน</u>	<u>ภาคแสดง</u>
ผู้ทรงสภาพ	กริยากรรม + โดย/ด้วย-ผู้กระทำ ที่-สถานที่ ด้วย-เครื่องมือ อย่าง-ลักษณะ

สถานที่ กริยากรรม + ผู้ทรงสภาพ + (โดย/ด้วย-ผู้กระทำ)

4) กรรมวาจกเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นนาม

<u>ภาคประธาน</u>	<u>ภาคแสดง</u>
ผู้ทรงสภาพ	ได้รับ/เป็น/มี + การ/ความ/ที่-กริยากรรม + (จาก/ของ/โดย/ใน- ผู้กระทำ)

5) กรรมวาจกเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์

<u>ภาคประธาน</u>	<u>ภาคแสดง</u>
ผู้ทรงสภาพ	น่า-กริยากรรม

6) กรรมวาจกไม่เลื่อนกรรมประธานไว้ตัวตน

<u>ภาคประธาน</u>	<u>ภาคแสดง</u>
เขา/เรา/มัน/ใคร/คน	กริยากรรม + ผู้ทรงสภาพ มี + คน/ใคร + กริยากรรม + ผู้ทรงสภาพ

การปรากฏของหน่วยสร้างกรรมวาจกเป็นไปในอัตราส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับกรรมตุ
วาจก ในภาษาเขียนซึ่งเป็นบริบทที่หน่วยสร้างกรรมวาจกปรากฏมากกว่าในภาษาพูดนั้น งานวิจัย
นี้พบหน่วยสร้างกรรมวาจกปรากฏเพียงร้อยละ 4 ของหน่วยสร้างประโยคทั้งหมด โดยมีการ
กระจายที่แตกต่างกันของหน่วยสร้างกรรมวาจกชนิดต่างๆ ทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็น

ต้นแบบ ในปริบทภาษาเขียนเชิงวิชาการ (เช่น หนังสือและบทความทางวิชาการ) และภาษาเขียนที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (เช่น นวนิยายและเรื่องสั้น) แสดงได้ดังในตาราง

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบอัตราการปรากฏของหน่วยสร้างกรammaจากแต่ละชนิดในภาษาเขียนที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการ

ชนิดหน่วยสร้างกรamma		ชนิดตัวบท		เป็นเชิงวิชาการ	ไม่เป็นเชิงวิชาการ	เฉลี่ย	
ต้นแบบ	กรammaจากเลื่อนกรmmนัยเชิงลบ			60	55	57.5	
กรammaจากที่ลดความเป็นต้นแบบ	กรammaจากเลื่อนกรmmนัยเชิงบวก			3	8	5.5	42.5
	กรammaจากเลื่อนกรmmไปหน้า			16	18	17	
	กรammaจากเลื่อนกรmmกริยาแปลงเป็นนาม			10	12	11	
	กรammaจากเลื่อนกรmmกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์			5	2	3.5	
	กรammaจากไม่เลื่อนกรmmประธานไว้ตัวตน			6	5	5.5	

จากตาราง กรammaจากต้นแบบซึ่งเป็นกรammaจากเลื่อนกรmmนัยเชิงลบพบปรากฏมากกว่ากรammaจากที่ไม่ใช่ต้นแบบชนิดต่าง ๆ มากหลายเท่าตัว คือร้อยละ 57.5 ของกรammaจากทั้งหมด โดยปรากฏทั้งในตัวบทที่เป็นเชิงวิชาการและที่ไม่เป็นเชิงวิชาการในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 60 และ 55 ตามลำดับ กรammaจากที่มีอัตราการปรากฏรองจากกรammaจากเลื่อนกรmmนัยเชิงลบลงไปเป็นกรammaจากเลื่อนกรmmไปหน้า ในอัตราส่วนร้อยละ 17 โดยปรากฏใน ตัวบททั้งสองประเภทในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 16 ในตัวบทที่เป็นเชิงวิชาการและร้อยละ 18 ในตัวบทที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ ถัดไปเป็นกรammaจากเลื่อนกรmmแปลงเป็นนาม ปรากฏในอัตราส่วนร้อยละ 11 โดยพบปรากฏในตัวบททั้งสองประเภทในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันเช่นกันคือ ร้อยละ 10 ในตัวบทที่เป็นเชิงวิชาการและร้อยละ 12 ในตัวบทที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ นอกนั้นปรากฏไม่เกินร้อยละ 10 โดยปรากฏทั้งในตัวบทที่เป็นเชิงวิชาการและที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ

5. สรุปและอภิปรายผล

หน่วยสร้างกรammaจากในภาษาไทยพบปรากฏทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบในรูปแบบต่าง ๆ กรammaจาก ต้นแบบในภาษาไทยเป็นกรammaจากเลื่อนกรmmนัยเชิงลบ ซึ่งปรากฏมากที่สุดและมีคุณสมบัติของกรammaจากที่เป็นสากลครบถ้วน อันได้แก่การมีคู่สลับเป็นกรmmตรงจากประธานของกรammaจากได้รับการเลื่อนระดับมาจากกรmmของกรmmตรงจาก ซึ่งไม่จำกัดแค่เพียงกรmmผู้ทรงสภาพเท่านั้น ผู้กระทำในกรammaจากถูกลดความเด่นลงจึงไม่ปรากฏเป็นส่วนใหญ่ หากปรากฏก็จะเป็นการก่อกำเนิด และกริยาในกรammaจากจะเป็นกริยากรรมที่ลดการถ่ายทอดซึ่งถูกกำกับโดยกริยาช่วยบ่งกรammaจากได้แก่คำว่า ถูก/โดน และกรammaจากนัยเชิงลบที่ผู้กระทำปรากฏ

นั้น ในภาษาไทยพบในโครงสร้างที่เป็นกริยาเรียงและการก่เลือกได้ ส่วนกรรมวากที่ลดความเป็นต้นแบบลงไปนั้นเป็นกรรมวากเลื่อนกรรมนัยเชิงบวกบ่งด้วยกริยาช่วย ได้รับ และกรรมวากนัยกลางจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นกรรมวากที่พบเป็นจำนวนน้อยและขาดคุณสมบัติของกรรมวากสากลบางประการไป เช่น ไม่มีกริยาช่วยบ่งกรรมวาก ไม่มีการเลื่อนการกที่ไม่ใช่ผู้กระทำ หรือมีโครงสร้างเหมือนกับหน่วยสร้างประโยคเน้นผู้ทรงสภาพที่ทำหน้าที่อื่นๆ ซึ่งได้แก่ หน่วยสร้างย้ายไปหน้า หน่วยสร้างกริยาแปลงเป็นนาม หน่วยสร้างกริยาสภาพการณ์ และหน่วยสร้างประธานไร้ตัวตน อันเป็นที่มาของกรรมวากเลื่อนกรรมไปหน้า กรรมวากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นนาม กรรมวากเลื่อนกรรมกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์ และกรรมวากไม่เลื่อนกรรมประธานไร้ตัวตนตามลำดับ จึงทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันระหว่างกรรมวากและหน่วยสร้างที่มา การพิจารณาว่าหน่วยสร้างที่ปรากฏเป็นกรรมวากหรือไม่นั้นจึงต้องอาศัยบริบทในการตีความสำคัญ ลักษณะการเป็นกรรมวากต้นแบบของกรรมวากทุกชนิดแสดงได้ดังในตาราง

ตารางที่ 4 ลักษณะการเป็นกรรมวาจกต้นแบบของหน่วยสร้างจาก 6 ชนิด

ลักษณะการเป็นกรรมวาทต้นแบบ	ชนิดของกรรมวาทจาก					
		กรรมวาทเลื่อนกรรมนัยเชิงลบ	กรรมวาทเลื่อนกรรมนัยเชิงบวก	กรรมวาทเลื่อนกรรมไปหน้า	กรรมวาทกริยาแปลงเป็นนาม	กรรมวาทกริยาแปลงเป็นสภาพการณ์
		กรรมวาทไม่เลื่อนกรรมประธานไว้	กรรมวาทไม่เลื่อนกรรมกระทำไว้	กรรมวาทไม่เลื่อนกรรมกรรมวาจาไว้	กรรมวาทไม่เลื่อนกรรมกรรมวาจาไว้	กรรมวาทไม่เลื่อนกรรมกรรมวาจาไว้
ปรากฏโดยทั่วไปเป็นจำนวนมาก	X					
โครงสร้างประโยคกรรมวาทจะสลับใช้กับประโยคกรตุวาท	X	X	X	X	X	X
การที่ไม่ใช่ผู้กระทำในกรรตุวาทถูกเลื่อนระดับเป็นประธานในกรรมวาท	X	X	X	X	X	
ผู้กระทำหรือประธานในกรรตุวาทถูกลดระดับ	X	X	X	X	X	X
ภาคแสดงกริยาของกรรมวาทจะถูกกำกับด้วยกริยาอื่น	X	X			X	

งานวิจัยนี้ได้แสดงความก้าวหน้าในการศึกษาวิเคราะห์หน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทย ประการแรกงานวิจัยนี้แสดงโครงสร้างของกรรมวาจกที่งานวิจัยที่ผ่านมาไม่ได้กล่าวถึงและเรียกว่าเป็นกรรมวาจก อันได้แก่ กรรมวาจกไม่เลื่อนกรรมประธานไว้ตัวตน กรรมวาจกเลื่อนกรรม กิริยาแปลงเป็นนาม กรรมวาจกเลื่อนกรรมกิริยาแปลงเป็นสภาพการณ์ ตลอดจนรูปแบบที่ซับซ้อน ของกรรมวาจกชนิดต่างๆ เช่น กรรมวาจกที่มีกิริยาเรียง กรรมวาจกที่มีอนุภาคยืมเติมเต็ม ฯลฯ สำหรับหน่วยสร้างกรรมวาจกไม่เลื่อนกรรมไว้ตัวตนนั้น อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549) ไม่ถือเป็น

กรรมวาทกรรม เนื่องจากมีโครงสร้างไม่แตกต่างไปจากกรรตุวาทกรรมแต่อย่างใด แต่หากเราพิจารณากัน ที่หน้าที่ของภาษาซึ่งจะต้องยึดถือเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นที่มาของการสร้างภาษาขึ้นใช้สื่อสาร กันแล้ว หน่วยสร้างดังกล่าวมีหน้าที่และคุณสมบัติของกรรมวาทกรรมสากลแม้จะไม่ครบถ้วนก็ตาม อีกทั้งยังมีปรากฏเป็นกรรมวาทกรรมในภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษอีกด้วย งานวิจัยนี้จึงนับเป็นกรรม วาทกรรมชนิดหนึ่งที่ลดความเป็นต้นแบบบางประการลงไป

ความก้าวหน้าประการต่อมา เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยสร้างกรรมวาทกรรมใน ภาษาไทยอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีปรากฏทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบลงไปในลักษณะ ต่างๆ มากน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งทำให้เห็นภาพรวมของหน่วยสร้างกรรมวาทกรรมในภาษาไทยได้อย่าง ชัดเจน ตลอดจนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบของหน่วยสร้างกรรมวาทกรรมและหน่วยสร้างอื่นๆ ที่ เป็นวาทกรรมลดการถ่ายผ่านเช่นเดียว กัน ทำให้การมองความเป็นกรรมของกริยามีความยืดหยุ่น และไม่ตายตัวดังเช่นงานวิจัยที่ผ่านมา

ความก้าวหน้าอีกประการหนึ่งคืองานวิจัยนี้ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างหน่วย สร้างกรรมวาทกรรมและหน่วยสร้างไวยากรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องว่าเป็นที่มาของหน่วยสร้างกรรมวาทกรรม เนื่องจากมีโครงสร้างเหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งไม่ปรากฏในงานวิจัยที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีงานวิจัยบาง งานกล่าวถึงโครงสร้างกรรมวาทกรรมที่มีที่มาจากหน่วยสร้างอื่น เช่น หน่วยสร้างกรรมวาทกรรมเลื่อน กรรมไปหน้าว่าเป็นโครงสร้างกรรมวาทกรรมชนิดหนึ่ง ดังเช่นที่ Sindhavananda (1969) ซึ่งเป็นผู้พบ โครงสร้างกรรมวาทกรรมนี้ แต่ Sindhavananda ก็ไม่ได้กล่าวถึงหน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้าว่ามี ความสัมพันธ์กับกรรมวาทกรรมเลื่อนกรรมไปหน้าหรือไม่แต่อย่างใด ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการ วิเคราะห์กรรมวาทกรรมที่ผ่านมาไม่ได้พิจารณาหน้าที่ของโครงสร้างประโยคที่ปรากฏในบริบท ประกอบในกรณีที่ต้องกระทำ จึงไม่ได้แยกแยะไว้ว่าโครงสร้างที่ปรากฏนั้นกำลังทำหน้าที่ เป็นกรรมวาทกรรมหรือกำลังทำหน้าที่ของหน่วยสร้างย้ายกรรมไปหน้า ซึ่งมีหน้าที่ในการเปรียบเทียบ ด้วย

แม้ว่าผู้วิจัยจะทำการวิจัยจากการเก็บข้อมูลการใช้ภาษาในตัวบทภาษาเขียนซึ่งมีหน่วย สร้างกรรมวาทกรรมปรากฏมากกว่าภาษาพูด ทั้งที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการ และได้ผล สรุปรูปที่ก้าวหน้าไปจากงานวิจัยที่ผ่านมา แต่ผู้วิจัยก็ยังประสงค์ที่จะเห็นงานวิจัยที่ต่อยอดต่อไปอีก เช่น การวิเคราะห์วิจัยกรรมวาทกรรมในเชิงเปรียบเทียบระหว่างภาษาถิ่นย่อยต่างๆ ที่พูดใน ประเทศไทย หรือเปรียบเทียบระหว่างภาษาที่สัมพันธ์ใกล้ชิดอยู่ในตระกูลเดียวกัน ตลอดจนเปรียบเทียบ ระหว่างภาษาในกลุ่มอาเซียน เพื่อให้เป็นการศึกษาวิจัยในเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้อง กับการที่ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในสิบประเทศที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ.2558 อันใกล้

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา. (2549). หน่วยสร้างกริยาเรียงต้นแบบในภาษาไทย. ใน *หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย*. (น.66-173). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินดา งามสุทธิ. (2522). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กทม. โรงพิมพ์จินตทัศน์การพิมพ์.
- พรพิลาส เรื่องโชติวิทย. (2524). *ประโยครับในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระยาอุปทิศศิลปสาร. (2499). *หลักภาษาไทย*. พระนคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2549). หน่วยสร้างกรรมวาจก. ใน *หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย*. (น.174-273). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (2548). *ค่านามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (อยู่ระหว่างตีพิมพ์). *ชุดกริยาในภาษาไทย: กริยาเรียงหรืออื่นใด*. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Keenan, Edward L. (1985). Passive in the world languages. In Timothy shopen (ed.). *Language Typology and Syntactic Description Vol 1*. (pp. 283-281). Cambridge: Cambridge University press.
- Givón. (1990b). *Syntax : A Functional-Typological Introduction Vol 1*. Amsterdam: J.Benamins.
- Givón. (2001). *Syntax Vol II*. Amsterdam: J.Benamins.
- Lekawatana, Pongsri. (1970). *Verb Phrases in Thai: A Study in Deep-Case Relationships*. Ph.D. dissertation, University of Michigan.
- Prasithrathsint, Amara. (1984). The Thai equivalents of the English passives in formal writing: A study of the influence of translation on the target language. *University of Hawaii Working Papers in Linguistics*. 15(1).
- Prasithrathsint, Amara. (2001). The establishment of the neutral passive and the persistence of the adversative passive in Thai. *MANUSYA, Journal of Humanities*, 4 (2), 77-88.
- Prasithrathsint, Amara. (2006). The development of /thuuk/ as a passive marker in Thai. *Passivization and Typology*, edited by Werner Abraham, and Leisio__ Larisa. John Benamins Publishers, 115-131.
- Sindhavananda, Kanchana. (1969). *The verbs in Modern Thai*. Ph.D. dissertation, University of Georgetown.

- Singnoi, Unchalee. (1999). An analysis of passive constructions in Thai. In Dawn Nordquist and Catie Berkenfield (eds.). (pp.69-86). *HDLS Proceedings*. New Mexico: University of New Mexico Press.
- Singnoi, Unchalee. (2001). Discourse functions of Thai demonstratives: a case on pragmatically controlled irregular functions. In S. Burusphat (Ed.). (pp.645-657). *Proceedings of the Eleventh Annual Meeting of the Southeast Asian Linguistics Society*, Tempe, Arizona. Arizona State University, Program for Southeast Asian Studies.
- Warotamasikkhadit, Udom. (1963). *Thai Syntax: An Outline*. Ph.D. dissertation, University of Texas.